

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.



KANTOREN:

HOOFDBESTUUR. } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
INLICHTINGDIENST } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

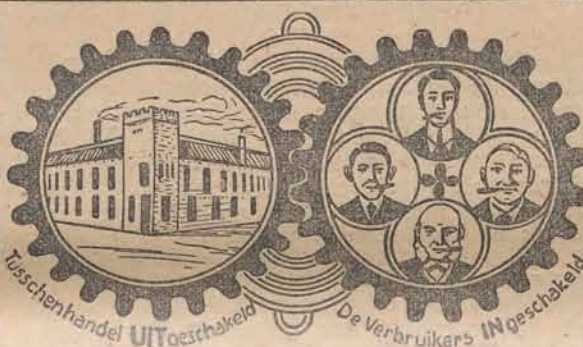
moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie,

HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men



zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benoogde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan een proef te nemen met ons fabrikaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden.

Blijvende relaties te winnen is ons doel en garanderen wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: Bioscoop-Voorstelling. — Ind. Kunstavond van „Oost en West“, Afd. Groningen. — Een Standaardwerk voltooid. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Int. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen — Mutaties van 23 tot 30 Jan. 1924.

DE LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Voor de Tropen

is het beroemde merk

„His Master's Voice“

GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De grootste Componisten: PUCCINI, LEONCAVALLO, MASAGNI, REIJER, SAINT-SAËNS, EDWARD ELGAR, MASSENET, enz. raden U in hunne attesten aan, uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst begaafde kunstwerk der volmaaktheid.

De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal gebied verleen hunne medewerking.

ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij

WILLEM SPRENGER

Agent der Gramophone Comp. Ltd.

PASSAGE 46 TEL. H. 3778

Old England
NIJMAN & PHILIPS
LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — — — ROTTERDAM

ALLE soorten AMEUBLEMENTEN leveren wij BELANGRIJK lager in prijs als ieder ander
Een bezoek aan onze uitgebreide TOONZALEN zegt U voldoende
MEUBELMAGAZIJN „T WOONHUY“
69 PARKSTRAAT 69
TELEF. H. 5328

BESCHIKBAAR.

BATAVIA SEMARANG SOERABAJA BUDOGA
A V A
A B M
INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

A.H.I.T.

Het ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.) te 's-Gravenhage, Piet Heinstraat 2a, Telefoon M. 4580, is onweerlegbaar de meest moderne en beste inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt uitsluitend door bekwame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts Alex Mertens. Lage Tarieven. De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6—7 uur. Zondagsmorgens van 10—12 uur.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en luncht gij **goed en goedkoop?**
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes

is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf 1.0.75 en Dineeren vanaf 1.1.-.
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van dranken niet verplichtend. Geen fooien.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES

Noordeinde 13
speciaal adres voor koopjes
in Bont-, Wintermantels, Demi's en Winterjassen, Overhemden, Dassen, Jaeger- en Macco-Ondergoederen, Regenmantels en Jassen in Gummi en Gabardine van f 25.- voor f 8.75, van f 35.- nu f 17.50, van f 50.- nu f 21.50 met zijde gevoerd enz., enz., 's avonds tot 9 uur geopend.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen- van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden
Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordelige voorwaarden.
Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

DEN HAAG
VB
N.V.
Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK EN DE OUDE VETTE HEN
Bilderdijkstraat 139 - DEN HAAG - Tel. M. 3820

Brood - Beschuit Banket

Geregelde bezorging in DEN HAAG, SCHEVENINGEN, RIJSWIJK en WASSENAAR.
FILIALEN en DEPOTS in alle wijken van Den Haag en Scheveningen.

GEM. KAMER M. PENSION V. AF f 75.-
UITZENDINGEN VAN HOLL. DINERS v.a. f 1.- p. p.
UITZENDINGEN VAN IND. DINERS v.a. f 1.50 p. p.
PENSION VOORHEEN
MEVR. VOSMAER - SCHUITSTR. 358

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.
Bioscoop-Voorstelling
van Indische Films, toegelicht door den heer W. J. GIEL,
in de **FAMILIE-BIOSCOOP**, Prinssestraat, op
Vrijdag 15 Febr. n.m. 2.30 u.

- PROGRAMMA.**
1. Volksgebruiken en kunst bij de Karobataks.
 2. Lijkbezorging bij de Karobataks.
 3. Oorlogsvoering bij de Karobataks.
 4. Nijverheid bij de Karobataks.
 5. Nijverheid en Visserij bij de Tobabataks van Samosir.
 6. Nijverheid en Visserij van den Inlander.
 7. Pottenbakkerij op Java.
 8. Het zoeken naar eethare vogelnestjes.
 9. Eene apenkolonie op Java.
- Toegang voor 2 personen op bewijs van lidmaatschap.

Ind. Kunstavond van „Oost en West“,
Afdeling Groningen.

Dinsdagavond 22 Januari vulde de groote bovenzaal van de Harmonie, waar plaats is voor 6 à 700 menschen, zich langzamerhand geheel, zoodat er weldra noch beneden, noch boven op het balkon, — waar grotendeels de jeugd zich een plaatsje had gezocht, — stoelen onbezet bleven. Een luid geroezemoes van stemmen klonk op, tot even voor acht de zachte tonen van Oostersche muziek zich van achter de zware plooiën van het gordijn lieten hooren en de zaal tot stilte kwam.

Precies 8 uur stierven de laatste tonen weg en trad de voorzitter der afdeling Groningen van „Oost en West“ op met den heer Harjodiringgo, die in zijn mooi Javaansch costuum, de kris in de buiging van den arm, onbewegelijk voor het gordijn stond.

Met een kort woord, waarin de voorzitter het doel en streven der vereeniging Oost en West verklaarde, maakte hij de aanwezigen er op attent, dat deze avond speciaal als propaganda moest worden beschouwd voor onze vereeniging en wel in het bijzonder voor onze afdeling Groningen. Spreker wakte de aanwezigen verder op als lid toe te treden onzer vereeniging, ter bevordering van het groote doel. Nu wordt de heer H. aan het publiek voorgesteld, die met een luid applaus wordt begroet. Alleen gebleven begint hij met zijn zachte welluidende stem, duidelijk uitsprekend de voor hem — die gewoon is aan het zacht vloeiend Javaansch — toch zoo moeilijke Hollandsche woorden, in zijne inleiding te zeggen, dat het zijne bedoeling is heden avond het Oosten en het Westen wat nader tot elkaar te brengen, en ten einde dat doel te bereiken zal hij de aanwezigen een begrip trachten te geven van Oostersche kunst. Zooals voor hem veel onbegrijpelijk is in het Westersche leven, zoo moeten ook de Westelingen vreemd staan voor het Oostersche en daarom is het noodig het eerste gedeelte van het programma, de wajangvertooning, te verklaren.

Dan zet hij zich neer op Oostersche wijze met gekruiste beenen, waarover de sarong keurig wordt geplooid en zoo gezeten, als een toonbeeld van rust, begeleid door de tokkelende, droomerige tonen van de muziek, legt hij in keurig Hollandsch uit wat de beteekenis van het wajangspel voor den Javaan is. In goed gekozen bewoordingen vertelt hij de legende van Ardjoeno, die door zijn vroomheid en braafheid in staat was de booze geesten, die den hemel belegerden, te dooden, zoodat ieder, al was het misschien niet geheel, toch de daaropvolgende vertooning der legende kon begrijpen. De wajangvertooning was schitterend, de wajangpoppen, die scherp uitkwamen tegen het verlichte scherm,

Brandstoffenhandel H. HAVINGA
Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West“
Leverancier van het Koninklijk Instituut
v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. W.-I.
Kantoor: **HOOKADE 13a - DEN HAAG - TEL. H. 624**

Wij fotografeeren U thuis
zonder verhooging
INLICHTINGEN:
FOTO-PERSBUREAU
Lange Poten 15a - DEN HAAG - Tel. H. 1741

waren wondermooi met hun fraaie, sierlijke lijnen, terwijl de droomerige muziek een eigenaardige koring gaf. Zij, die reeds eerder op Java een wajang zagen, vergaten voor een oogenblik, dat in een moderne schouwburgzaal zaten en waande zich terug in een van die tropische nachten, waar de zachte gamelangmuziek de rust als het ware dieper voelbaar maakt. Dat echter ook de andere onder den indruk waren, bewees de stilte die de zaal heerschte.

Na de pauze kwamen de dansen. Het tooneel was geheel gehouden in teere lichtgroene tinten en dat alleen, waar de danser in zijn fantastisch Oostersche costuum, met het wonderlijke hoofdversiersel, de Javaansche danseressen dragen, zich bewoog, was hij fel beschenen door de onzichtbaar geplaatste reflectors. Zacht statig bewogen zich lichaam en armen in rythmische bewegingen, — geen dans volgens Westersche begrippen en toch zoo mooi en rustig en vol uitdrukking.

De tweede dans, waarin Harjodiringgo opkwam met een masker, waaruit duidelijk de verwatenheid van den ijdel prins spreekt, was vol uitdrukking; schitterend was de overgang van de werelche ijdelheid door den kniegang tot de verheven rust, als de danser onbewegelijk blijft zitten in Boeddha-houding, daarmede uitdrukking, dat de Norwana is bereikt. Een donderend applaus brulde, een applaus, dat tegenover deze Oostersche rust en bewegingloosheid bijna onaangenaam aandede.

De derde dans, een parodie op de vorige, gaf de danser met een masker als een Javaansche koelie. De hoofddoek, daar straks zoo keurig geplooid op het hoofd, was nu nonchalant daarom vastgeknoopt, het bovenlijf bloot, de sarong opgenomen tusschen de beenen, de breede elastieke band op het middel, gaven uitstekend weer den man van het volk, die danst voor zijn vermaak. De potsierlijke bewegingen, het grijnzende masker wekte veler lachlust op.

Deze voorstelling, tot nog toe de eenige van den soort, die in Groningen werd gehouden heeft velen een blik doen slaan in het leven en denken van onze Oostersche broeders en heeft zeker zeer veel bijgedragen velen een weinig nader te brengen tot het begripen en waardeeren van die dingen, die zulk een groote factor zijn in het Oostersche leven.

Eene avond als deze is zeker de beste propaganda voor de Vereeniging Oost en West, die men denken kan; laten wij hopen, dat zij mag bijdragen tot bloei van deze afdeling.

Tot slot breng ik hier, namens de afdeling Groningen gaarne een woord van warmen dank aan den heer L. D. Petit, Secretaris der afdeling Amsterdam, die geheel belangeloos tijd noch moeite heeft gespaard, dezen avond zoo te doen slagen, dat ze tot dit groote succes heeft geleid.

Een Standaardwerk voltooid.

„Atjeh“. Algemeen samenvattend overzicht van Land en Volk van Atjeh en Onderhoorigheden, door J. J. Kreemer, Archivaris van het Atjeh-Instituut. Tweede deel.

Wanneer ik hier spreek van een „Standaardwerk“ dat met de verschijning van het tweede deel voltooid is, dan doe ik zulks niet, omdat reeds de bespreking van het eerste deel van het werk van Kreemer in die richting werd heengewezen. Spreek zoo, omdat in de eerste plaats de vluchtige lezing van dit tweede deel mij de overtuiging schonk dat inderdaad de arbeid van den Archivaris van het Atjeh-Instituut aan het einde kan worden samengevat als een **Standaardwerk** in den meest uitgebreiden en meest ruimen zin van het woord.

„Dit deel geeft, wat het eerste beloofde“ zegt de rubriek Literatuuroverzicht van het Koloniaal Weekblad, dd. Donderdag 21 Sept. 1922.

HET VAN OUDS BEKENDSTAANDE MUZIEKHUIS „TENZER“
- PAUL KRUGERLAAN 114
Gramophoons in alle prijzen vanaf f 15.-
Gramophoonplaten vanaf f 1.50
Reparatie-inrichting voor alle soorten muziekinstrumenten
VERZENDING NAAR OOST EN WEST

GEZUSTERS PLATTEEL

Gediplomeerde Coupeuses

Atelier voor het maken van Avond- en Wandel-Costumes

OBRECHTSTRAAT 550 :: 'S-GRAVENHAGE

schrijver in zijn voorafgaande Toelichting. 't Klinkt misschien ietwat „voorop-gezet”, voor sommige ooren wellicht min of meer arrogant? Hij kan 't weten, dacht ik, bij 't lezen van die verzekering uit 's schrijvers pen gevloeid! Maar 'k wil het toch zelf ook wel eens nagaan.....

En hij heeft er geen letter teveel mee gezegd! Aan het einde van zijn boek gekomen kon ik het hem hartelijk toestemmen: dit tweede deel geeft inderdaad, wat het eerste beloofde. 't Gaf misschien méér! En werd, gelijk reeds opgemerkt, reeds vroeger gesproken van een Standaardwerk, van harte gaarne onderstreept ik thans deze meeningsuiting van toen.

We zullen zien of in bepaalde kringen, waarvan de namen hier achterwege kunnen blijven, thans, bij het verschijnen van het tweede deel van 's heeren Kreemers werk, de aandacht en de belangstelling voor het geheel wat gróóter is dan voorheen! Dat mag wel! Dat verdient het werk van den heer Kreemer in elk opzicht. En de objectiviteit in bovenbedoelde kringen zou daardoor wat duidelijker aan den dag treden.....

In zijn Toelichting herziet de schrijver enkele in het eerste deel opgenomen cijfers betreffende het zieleental en de bevolkingsdichtheid; hij wijst er op dat met de bestuursreorganisatie in dit deel wel rekening kon worden gehouden en maakt tenslotte melding van de verschillende publicaties over Atjeh, die na het afdrucken van zijn boek het licht zagen. En — dit mogen wij er hier nog wel aan toevoegen: vergissen wij ons niet al te zeer, dan zal binnen zeer korten tijd de literatuur over dit gewest nóg met één of twee „vlugschriften” vermeerderd worden... Belangstelling te over voor een Gewest als Atjeh — zegt men misschien? 't Hindert niet! 't Werd méér dan tijd dat er in Nederland zoowel als in het Buitenland andere, betere, meer juiste begrippen en voorstellingen omtrent Atjeh een weg vonden! „Hoe Gods-mogelijk dat u er levend bent uitgekomen” — hoorden we onlangs een ontwikkeld Vaderlander zijn partner toevoegen, toen deze vertelde pas te zijn teruggekeerd van een reis door Atjeh..... Ja, werkelijk! Wat meer literatuur over het Atjeh van thans is hier te lande lang niet overbodig!.....

De vier hoofdstukken in het eerste deel van „Atjeh”, worden tot en met het tiende hoofdstuk vervolgd in dit tweede deel. De Economische beschrijving, reeds eerder aangevangen, wordt hier voortgezet en onderverdeeld in een groot aantal afzonderlijke onderwerpen. De schrijver behandelt voorts het Inlandsch Onderwijs; het Bestuur en de Geestelijkheid; het Recht; de plechtigheden en gebruiken met betrekking tot het huiselijk en familie-leven; en tenslotte het Intellectueel Cultuurbezit. Ruim 700 bladzijden omvat dit tweede deel, hetwelk wordt besloten met een uitgebreide „Bladwijzer”, waarin in alfabetische volgorde de behandelde onderwerpen worden gereleveerd. Een aantal platen in sepia-druk versiert den inhoud en de aloude drukkerij van Brill in Leiden heeft met deze uitgave weer eens een voorbeeld gegeven van haar ook moderne, technische capaciteiten.

De schrijver — en de lezers van dit blad, die een weinig met de Atjeh-literatuur van den laatsten tijd bekend zijn, zullen het mij niet ten kwade hebben gedacht dat ik met meer dan gewone belangstelling gevolgd heb hetgeen Kreemer onder het kopje: „Economische beschrijving” heeft medegedeeld. Wat heeft hij kunnen uitweiden over den Europeeschen handel en den Inlandschen handel in Atjeh; over de Scheepvaart en het Verkeerswezen; over de Jacht en de Visscherij; over de Belastingen, de Heeren-diensten, de Landschapskassen! Hij, die aan ruimte en moech kosten (deze laatste althans tot op zekere hoogte) gebonden was. En wat hééft Kreemer van

COLUMBUSSTRAAT 159

TEL. M. 5307

J. Julius Oppenheim
FOTOGRAAF
EX-OPERATEUR v.d. „SKETCH”

die gelegenheid een even bescheiden als dankbaar gebruik gemaakt!

Een kort historisch Overzicht gaat vooraf aan een meer uitvoerige beschrijving van de Sabang-haven op Poeloe Weh. Interessante bijzonderheden, welke wij hebben gemist in de onlangs door de „Sabang-Maatschappij” rondgezonden en hier besproken Jubileumuitgave, worden hier vermeld. 't Is misschien ongewild-onvriendelijk wanneer Kreemer van Sabang zegt: ²⁾

Tot een eigen gevestigden handel, zooals Penang bezit, heeft Sabang het nog niet kunnen brengen en dat het eenmaal een ernstig concurrent van Singapore en Penang zal worden, zooals sommige enthousiasten zich dat vroeger hebben gedroomd, zal wel een droombeeld blijven ³⁾.

't Kan zijn dat de schrijver hier gelijk heeft. Er zijn er inderdaad met hem velen, die eerst willen zien — en dan gelooven! Maar anderzijds mocht er toch wel op gewezen zijn, dat Van Heutsz in zijn tijd drommels goed had gezien, toen hij Sabang als het ware als „de” havenplaats van zijn Gewest naar voren schoof! En dat, anderzijds, Van Geuns, als hoofdredacteur van zijn Soerabajasch Handelsblad er met zijn „clair-voyance” leelijk naast was, toen hij in zijn nummer van 28 Augustus 1903 durfde te beweren: „Uit een algemeen commercieel oogpunt zal Sabang inderdaad een failure blijken”.....

Een aantal bladzijden wijdt Kreemer aan den groot- en den tusschenhandel, waarbij hij het aandeel dat zoowel de Nederlandsche Handelmaatschappij als de Atjeh-Associatie in deze wijze van pacificatie gehad hebben duidelijk en aan de hand van verschillende feiten aantoont. De schrijver moest daarbij gebruik maken van een groot aantal min of meer officieele statistieken en van een nog grooter aantal cijfers tusschen den tekst. Dit maakt uiteraard een prettige, aangename lezing van het werk moeilijk. Maar, men vergete niet ('k heb het mijzelven herhaaldelijk moeten toevoegen!) het betreft hier een wetenschappelijk werk; het is hier: studiemateriaal, — en wint tenslotte Uw gids niet aan betrouwbaarheid, indien hij U aantoont met alle bijzonderheden van zijn gebied bekend te zijn?

Dat wil niet zeggen dat er ook hier niet iets te vragen overblijft. Of dat men tegenover een min of meer subjectieve meening van den schrijver niet anders zou mogen staan. Ik verwijs slechts naar hetgeen hierboven werd geschreven omtrent Sabang. En wanneer Kreemer op bladzijde 28 omtrent den uitvoer van het vooral ter Oostkust van Sumatra zoo gewilde jonge Atjehsche vee, niets meer zegt dan: „Maar ook heeft eenige uitvoer naar de kust door Gajo's plaats, „bijvoorbeeld” van karbouwen en paarden”, dan denk ik daar ietwat anders over en dan geloof ik, dat de schrijver den uitvoer van vee, die, naar door mij van zeer bevoegde zijde werd vernomen, vooral de laatste jaren vrij belangrijk is, in zijn zoo interessant hoofdstuk over den Inlandschen handel wel wat al te stiefmoederlijk heeft bedoeld.

Wanneer — tenslotte — in de Economische beschrijving van het Gewest gewezen wordt op hetgeen de firma De Lange & Co., de Sabang Maatschappij, (blz. 9), de Nederlandsche Handelmaatschappij, de Atjeh-Associatie, de Padang Handelmaatschappij (blz. 12); de Atjeh Handelmaatschappij, de Handelmaatschappij Deli-Atjeh, de Handelmaatschappij voorheen Kerkhoff & Co., de Handelmaatschappij Güntzel & Schumacher (blz. 13)..... — ik zeg: wanneer gewezen wordt op hetgeen deze maatschappijen en instellingen hebben gedaan in het belang van den Europeeschen handel in het Gewest en dus veel hebben bijgedragen tot de pacificatie van Atjeh en Onderhoorigheden, dan mis ik, naast den gouverneur Pompe van Meerdervoort, de namen van nog andere bestuurders van het Gewest, die — doch dit is mijn persoonlijke meening —

²⁾ T.a.p. Blz. 11.

³⁾ Ik cursiveer. L.

ERNEST CASSUTTO TANDARTS

(Lid van de Vereeniging „Oost en West”)

Prins Mauritsplein 3

(Plantsoengedeelte)

(VROEGER Fred. Hendriklaan) Telefoon SCH. 61

LAGE VASTE tarieven

SPECIAAL ADRES
VOOR DAMES
EN KINDER
KONFEKTIE

v.s.

GERZON

LOUIS ZELDENRUST

GEDIPLOMEERD DAMESKAPPER

Premier Prix Academie Nationale, Paris

PLEIN 16 — TEL. H. 5460 — DEN HAAG

HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
HENNÉ APPLICATIONS (Onschadelijk haarkleuren)
Ondulation Permanente (best. tegen atmosoh. invl.)
FRANSCH MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

BESCHIKBAAR.

P. VAN DEN BRUL

Veenestraat 15 Den Haag

Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleding

Speciale afdeling voor

Kleding naar Maat

BESCHIKBAAR.

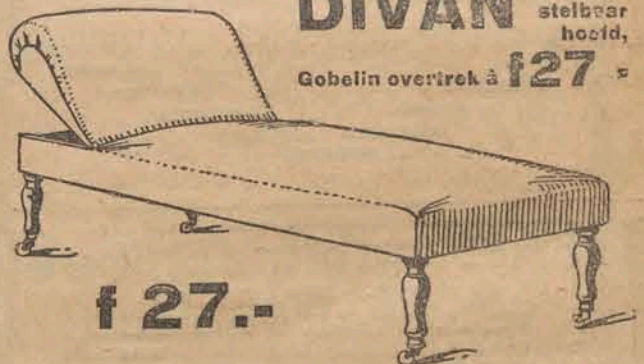
P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.

Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

DIVAN met verstelbaar hoofd,

Gobelin overtrek à f 27.-



f 27.-

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

MEUBELHUIS „DE WEST”

COMPLETE MEUBILEERING

UITERST BILLIJKE PRIJZEN

DEN HAAG - WEST-EINDE 73

STENDERT BRUIN
 VALERIUSSTRAAT 70-72 LUBECKSTR. 31
DEN HAAG

Manufacturen
 Lingerieën
 Bonneterie
 Tricot Onderkleeding
 waaronder
 Janssen & Tilanus
 Vriezenveen

**Dames-
 Confectie**
 met speciale
 Maatafdeeling

FILIAAL: Neptunusstraat 76-78, SCHEVENINGEN

Piano's
 en vleugels
DUCANOLA
 NON PLUS ULTRA
 F. A. C. F. VAN DER DOES
 LANGE HOUSTRAAT 9
DEN HAAG
 BREDA-MAASTRICHT
 Vraagt
 catalogus

Magazijn van
Heerenhoeden en Pelterijen

EDUARD PELGER
 Prinsestraat 35 - Den Haag
 Telefoon 3902

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkoopen of hunne verzameling wenschen te completeren, worden attent gemaakt op de rubriek Vraag en Aanbod in het Maandblad

**NEDERLANDSCH-INDIË
 OUD EN NIEUW**

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*
DEN HAAG

PFAFF naaimachines
 zijn de beste. — Alleen verkrijgbaar bij
A. J. MEERPOEL
 DEN HAAG Prins Hendriksstraat
 hoek Roggeveenstraat
 Telef. N. 4853.

DELFT Binnenwatersloot 26
 Telef. 886.

Reparaties aan alle soorten en merken naaimachines. Speciale vakkundige emballering van Naaimachines voor Indië.

2DE SWEELINCKSTRAAT 131
 Hutkoffers 85 x 50 x 38 f 11.—, 100 x 50 x 38 f 12.—
 Ruim Koffers 100 x 50 x 50 f 13.50
 Boeken Koffers f 8.—
Allen geh. gepantserd. Reparatie-inrichting

zeker in niet mindere mate tot den economischen bloei van het gewest hebben medegewerkt dan Pompe van Meerdervoort deed.

Doch dit zijn tenslotte bijzaken, die aan de innerlijke waarde van het boek van Kreemer niets, maar dan ook niets afdoen.

Even beperkt van omvang als rijk van inhoud is hetgeen de schrijver op de bladzijden 152—154 mededeelt omtrent de Heerendiensten. Hij wijst er op, hoe de invoering der heerendiensten in 1908 geschiedde buiten alle adat om, „alleen op utiliteitsgronden”. Men wilde nl. met spoed een wegennet van betekenis zonder kosten tot stand brengen. Een bepaalde van hoogerhand gesanctioneerde regeling bestond er niet. Men deed eenvoudig wat men noodig en goed achtte en de arbeid had plaats onder toezicht van militairen. „Zeker is”, aldus gaat de schrijver voort, „dat in dien tijd vaak onnoodige en dikwerf te-veel heerendiensten werden gevorderd en even zeker, dat volksverloop hiervan het gevolg was”.

Het lag natuurlijk allerminst op den weg van den schrijver om nader op die mededeeling in te gaan. Maar het zou niet overbodig geweest zijn, indien daarbij was verteld, dat zij, die in die tijden verantwoordelijk waren voor den gang van zaken in Atjeh, voor dit „laten verrichten van vaak onnoodige en te talrijke heerendiensten” tot de orde zijn geroepen — en op welke wijze dit geschied is.

Op blz. 153 zegt Kreemer:
 „In Mei en Juni 1920 heeft de adjunct-inspecteur van Agrarische Zaken en verplichte diensten, H. Kool, op verzoek van het Gewestelijk Bestuur, in het gewest een uitgebreid onderzoek gehouden naar het instituut der heerendiensten. Het rapport zijner bevindingen is ons niet onder de oogen gekomen”.....⁴⁾

De schrijver heeft ons nieuwsgierig gemaakt en de vraag is vooral hier gewettigd: *Om welke redenen kwam dit rapport niet onder 's schrijvers oogen?*
 „Zat” er soms iets!.....

(Wordt vervolgd). J. LANGHOUT.
⁴⁾ Ik cursiveer. L.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Javaansche Bouwkunst.
 (Slot).

Bij de beschrijving van den invloed van het Mohammedanisme merkt de heer Maclaine Pont op, dat deze godsdienst onder de Javanen allerminst vrij bleef van boeddhistische bijmengselen. Hij vindt het zeer merkwaardig, dat de Javaansche Missieit een moskeevorm is, die van dien in alle andere Mohammedaansche landen afwijkt, een vorm, die hindoeïstisch is en die, niet-tegenstaande het reeds zeer geruimen tijd verbroken verband met Voor-Indië, tot op den huidigen dag bewaard is en te meer opmerkelijk, omdat de Javanen reeds eeuwenlang naar Mekka tijken en zich in vele opzichten, ook in hun bouwvermen, van Arabische zijde beïnvloeden lieten.

Een uitvoerig artikel wijdt schrijver aan den Javaanschen moskeevorm, alsook aan de wijzigingen in het stadsplan, om ten slotte te komen tot de levende vormen der Javaansche architectuur-traditie en hierbij komt natuurlijk de invloed te pas, die wij, Hollanders, hebben uitgeoefend.

Schrijver spaart hierbij zijn critiek niet. Zoo zegt hij o.m.:

„Thans bouwt de B.O.W. volgens vreemd project, onder vreemde leiding, veelal met vreemde, geïmporteerde werkkrachten, de dienstwoningen en vindt men alleen in de woningen van hadji's en rijke handelaren, ten platten lande, bijna alleen in die van de desha hoofden, nog typische Javaansche architectuur, door de eigen organisatie tot stand gebracht. Zoodra ook de desha hoofden gesalarieerde ambtenaren zullen zijn geworden, zal in menige dessa ook deze laatste gelegenheid tot ontplooiing der eigen ambachten verdwenen zijn. Wordt het niet hoog tijd dit feit eens onder oogen te zien?”

Verschenen:
DE NATUURLIJKE GENEZENDE MIDDELEN
 van Dr. JULIUS HENSEL
 en hunne toepassing bij meer dan honderd der meest voorkomende ziekten kwalen en aandoeningen.
 Een zeer nuttig en praktisch boek voor alle tropengangers.
 Gedrukt op gesatineerd papier 180 pag. fink formaat, ingenaald, prijs f 1.50.
 Wordt na ontvangst van het bedrag franco toegezonden door
Firma W. VAN DER SLUIJS Sr. - APELDOORN.
 Kantoor Ned. en Kol. - „Hensel-Werke”.

MATHIEU PIETERS
 Art. Photographe
 PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)
LA HAYE
 Geopend van 9-6 uur
 Zondag en Feestdagen gesloten

„Het Inlandsch ambacht zal in stand blijven — men er iets van vergl. Thans schijnt alleen het Departement van Onderwijs, naast het Binnenlandsch Bestuur, voor den bouw van volksscholen gebruik van ambacht te maken. Het is nog steeds de minst kostbare manier van werken.

„Mijn hartgrondige overtuiging is, dat het Inlandsch bouwambacht op den duur in staat is te produceeren al wat daarvan redelijkerwijze te vergen is, mits men daarbij gebruik maakt van de voordeelen, die de landsche materialen en productiemethoden, gezien het kader der Inlandsche Maatschappij, biedt.

„In den strijd tegen misbruiken en ter verbetering van de slechte toestanden is m.i. veel van het goed staansrecht van verschillende Javaansche instellingen miskend. Ik zeg niet, dat het anders kon, men kan anders dan het groote werk, dat verricht werd, waarden. Dit neemt niet weg, dat de versobering, die deze bemoeienis het gevolg was, voor de Inlandsche maatschappij als zoodanig lang niet altijd eene verbetering betekende. In menig opzicht is ze een velerkelijke verpoovering geweest. Schier overal, waar men thans nog komt, in meer intact gebleven streken, is Inlandsche maatschappij inniglijker en sierlijker, dan waar men sterk den Westerschen invloed onderkent. Deze verpoovering maakt derhalve op mij den indruk een opgedrongene te zijn. Het spreekt echter vanzelf dat er van het oude, overgeleverde veel waardevoel veel vooral, dat door sierlijkheid tot ons gemoed spreekt, verdwijnen zal.

„Dit zou door nieuwe schoonheid worden vervangen mits men het ambacht zelf niet overboord werpt. Het zou nog iets zijn, indien dit ambacht niet dan met moeite en met hooge kosten op de been te helpen zijn, maar niets is minder waar.

„Telkens en telkens blijkt immers, dat, als er iets de dessa gesticht moet worden, een gebruik makend van het inlandsch ambacht, de goedkoopste weg is. Zien vanaf het standpunt van den Inlander is het zeker. Reeds meermalen had ik gelegenheid te betoogen dat het in een samenleving, waarin zoo hooge rentestandaards geldt als de Inlandsche, zeer beslist onvoordeelig is om, ten behoeve eener besparing op onderhoudskosten, meer aan kapitaal ineens te besteden ten behoeve van duurzamer werk. Wat er verwacht kan worden, als de economische toestand van den Inlander ooit verandert? Ik ben niet in staat om daarop antwoord te geven. Wij dienen echter de feiten te nemen, zoo zij thans zijn, en dan kan men niet anders dan de volgtrekking maken, dat er voor dit ambacht nog een grootsche en schoone taak is weggelegd, wanneer dan aan tenminste geen onredelijke belemmeringen in de weg gelegd worden.”

De grondelementen der Javaansche architectuur zijn volgens schrijver, thans nog dezelfde als duizend jaren geleden, want het opmerkelijke is, dat de oorspronkelijke tijdelijke bouwtrant op Java permanent als hotel van toepassing bleef en — zulks tengevolge van klimaat en bodemrijkdom — met goed recht.

Hij gaat daarna, als bekwaam bouwkundige en langstellend geschiedvorschuer, de oorsprong na de nieuwe Javaansche bouwworden, om tot de slotsom te komen, dat het z.g. Limassantype de meeste voordeel geniet, daar die zich het gemakkelijkst aanpast bij woonbehoeften van den Javanen, die een uitvloeisel zijn van zijn economischen standaard.

De Javanen werkt nog steeds het best, bereikt steeds het meest „in samenwerking” met familieleden en andere kostgangers, die van den door hem zelf te voerden staat profiteeren, zonder als arbeidskrachten naar verhouding, geld te kosten. Deze „samenwerking” is ook voor de Javanen het eenige middel om zij tegenover de sterkere naturen der vreemde Oostelingen staande te kunnen houden. In deze samenwerking ligt hun kracht en..... hun heele toekomst.

„Deze woningvorm zou op Java een groote toekomst kunnen hebben, vooral in de steden en in die streken waar de steeds nijverder en in zijn tijd meer bezet bevolking geen tijd heeft om veel aandacht aan de bouw van zijn woning te besteden. Hierin moet voornaamste oorzaak liggen van de zoo ontzaggele achteruitgang in kwaliteit van het woningenbestand de streken, waarmede wij, Hollanders, het meest in de Inlanders in contact komen.

„Indien ergens ter wereld, dan zou hier plaats zijn voor een woningbouw uit genormaliseerde onderdelen, die ter markt verhandelbaar zouden zijn. Een zijds zouden niet meer benoedigde uitbreidingen eerder worden afgebroken, omdat hun onderdeelen handelswaarde zouden bezitten, anderzijds zou de bouwtoezicht tot een toezicht op de markt kunnen

Grand Pension VILLA DES ROSES
 DUINWEG 22, VAN STOLKPARK
 Scheven. Boschjes.

Eerste Rang Familie-Pensioen
 Stroomend Koud- en Warm Water
 Voor groote Families speciale overeenkomsten

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A. DEN HAAG TELEFOON 4782

worden beperkt, en dientengevolge aanzienlijk kunnen worden vereenvoudigd."

Ook aan de verschillende bouwmaterialen en aan het rattenvraagstuk wijdt schrijver ten volle aandacht en geeft daarvoor zijn vakkundige aanwijzingen. Wij besluiten hier met de weergave van schrijver's opmerking:

"Er is op Java nog veel stijlvols over. Zeker is over het algemeen een zeer sterke Hollandische, maar niet alleen Hollandische invloed merkbaar. In Troesmi, bij Cheribon, vond ik enkele druk versierde, nog niet zoo lang geleden door Javanen gebouwde woningen. Zij waren in detail bijna zuiver Chineesch.

"De Hollandische invloed is ook niet van den laatsten tijd. De invloed van Cardeel leeft in het Bantamsche nu nog (afbeelding B II Nos. 118, 119, 120 en 124). Een zeer sterken Hollandischen invloed vindt men in de Banjoemas aan de petanens.

"Ongetwijfeld zal de Hollandische invloed zich nog danig doen gevoelen en, vooral aanvankelijk, op storende wijze: op den duur krijgt men daarvan toch weer redres.

Aan de grootste pendopo (typisch Javaansche bouwvorm) op Java, van den Mangkoenegara, die in al zijn eenvoud toch zeer fraai is, is zulks het best te zien: indibalk en draagbalk zijn hier door schoorwerken tot gewapenden balk gekoppeld. Daarin is echter nu reeds een begin van kentering ingetreden en daarmede — wij zien het juist zoo sterk in den Mangkoeneran — behoeft nog niets van het eigen karakter te worden ingeboet. Het komt er op aan, of de voordeelen van de vreemde constructie-methoden op rijpe wijze verwerkt worden."

Aan het slot, waar schrijver allen, die hem bij zijn onderzoek hielpen, bedankt, zegt hij: „De warme belangstelling, die ik daarbij ondervond van Inlandsche zijde, was voor mij telkens opnieuw een openbaring."

Causerie van Dr. H. P. Berlage op Maandag 4 Febr. bij de Tentoonstelling zijner Indische Reisschetsen, in „Hotel de Witte Brug, Den Haag.

Aansluitend bij de boven aangehaalde denkbeelden van Ir. Maclaine Pont zullen zeer zeker zijn de zoodanige architectonische teekeningen van onzen grooten bouwmeester, Dr. H. P. Berlage, welke van af a.s. zondagmiddag, dus ook voor de bezoekers van „Boeatan's" Kunstmatinee, in „De Witte Brug" tentoongesteld worden.

De heer H. F. E. Visser, die Indië kent, schrijft daarover in „Het Vaderland" van 27 dezer o.m.:

"Er is in deze vlug neergezette waskrijt-teekeningen een zoo penetrante visie, er heerscht in dit werk zulk een éénheid van door een nooit aarzende hand volgehouden, grootschen stijl, dat de bewondering, die men voor deze teekeningen voelt, hier en daar neiging tot extase vertoont. Bij modern werk een niet juist alledaagsch verzeijnsel.

Ik zoek het geheim van de treffende geslaagtheid dezer teekeningen in een zekere innerlijke verwantschap, die er moet bestaan tusschen Berlage's talent en de talrijke prachtige onderwerpen, die hij daarginds vond."

Maandagmiddag te 3 1/2 uur zal ons Dr. Berlage in „De Witte Brug" zijn belichtend en bezielend woord bij deze teekeningen geven.

Kunstmiddag op Zondag 3 Februari, 2.30 uur, Hotel Witte Brug, Den Haag.

De reeds in ons vorige Weekblad aangekondigde „Kunstmiddag", welke „Boeatan" a.s. Zondag 3 Febr. onder regie van Mia Aarssen in de zalen van Hotel de Witte Brug geeft, biedt bijzondere aantrekkelijkheden, maar niet alleen de twee Javanen M. Pnyohoelomo en Virjono Prodjokiro fraaie wajang-wong-dansen zullen uitvoeren, maar ook een Haagsche jongedame, mej. Thea Ouwerling, hun leerlinge, als serimpe zal dansen. Verder zal er een levend beeld worden vertoond. Een tafereel uit een kunstzinnig gezin in Indië, waarbij mej. Munda Lechner gedichten van Noto Soeroto zal voordragen en mej. Jopie Dommers liederen zal zingen.

Tentoonstelling van Antiek Koperwerk te Rotterdam, Eendrachtsweg 12.

In samenwerking met den „Rotterdamschen Kring" houdt de afdeling Rotterdam van „Oost en West" van 6 Januari tot 23 Februari 1924, in het gebouw Eendrachtsweg 12, te Rotterdam, eene zeer bezienswaardige Tentoonstelling van oud-Indonesisch Brons- en Koperwerk, uit de collecties van de heeren Mr. J. G. Huyser, J. Petrus Blumberger, J. Israël, van „Boeatan", e.a. Mr. J. G. Huyser, voorzitter der afd. Rotterdam van

O. en W., hield Zaterdagmiddag ten 4 ure eene zeer belangwekkende openingsrede, waarop wij de volgende week terug hopen te komen.

Uitgesteld.

Daar mej. Keuchenius voor eenige weken naar Zwitserland gaat, is de tentoonstelling in „Boeatan" van het teekenwerk harer leerlingen uitgesteld tot haar terugkomst. Wel is thans in Heulstraat 19 te zien de hoofddoek, gebatikt door het zesjarige Javaansche weesmeisje in de inrichting „Pangoepokoró Botjah Lolo", te Toeloengagoeng en de desbetreffende brochure. (Zie de artikelen van den heer Rouveroy van Nieuwaal in het Kol. Weekblad van 17 en 24 Januari).

Ook de in Boeatan te houden causerie door Mevr. W. Ros—Vrijman is, wegens ongesteldheid, tot nadere aankondiging uitgesteld.

Van Week tot Week.

21—28 JAN. 1924.

Journalistiek. Aneta verneemt, dat het Volksraadlid Soetadi zal optreden als directeur-hoofdredacteur van de Neratja, terwijl medewerking is toegezegd door Mr. Oerip en Mr. Koesoema, en — na zijn aankomst in Indië — door Dr. Amir.

Inlandsche candidaten voor den Volksraad. In de Javasche Courant van 18 Dec. zijn als bijlage gevoegd de officieele lijsten van Inlandsche candidaten voor den Volksraad.

Vijftig jaren bij de Algemeene Secretarie. Den 20en Dec. herdacht de hoofdcommissie P. H. G. Obdeyn den dag, waarop hij een halve eeuw geleden als klerk bij de Alg. Secretarie in dienst trad. Naar aanleiding van dat jubileum is den hr. O. de titel van Referendaris verleend.

Van Deventerschool voor meisjes. Aneta bericht, dat in Solosche kringen het plan is opgevat voor de stichting van een Van Deventerschool voor meisjes.

Pokken in Probolinggo. De plaats Probolinggo is wegens pokken besmet verklaard. De besmet-verklaring wegens pokken van het district Petjangan (afd. Koedoes, res. Semarang) is opgeheven.

Overcompleet Ingenieurs. Het A. I. D. verneemt, dat door het Dep. van B.O.W. aan het Ministerie van Koloniën geseind is, dat herplaatsing van met verlof in Europa vertoevende ingenieurs voorshands onmogelijk is.

De eerste Indische wethouders. Soerabaja is de eerste Indische gemeente, welke het ambt van wethouder heeft ingesteld; als zoodanig zijn benoemd de H.H. Van Mook en Faubel.

Petroleumvondst. In de Pamanoeckan- en Tjiasemlanden is petroleum gevonden. Indien de resultaten van de exploitatie gunstig zijn, zal tot boring worden overgegaan.

Nieuwe suikerfabrieken op Java. De Loc. meldt, dat in het Indramajoese thans reeds zooveel grond is aangevraagd door verschillende firma's en ondernemingen, dat, worden deze grondaanvragen ingewilligd, straks twaalf nieuwe suikerfabrieken in het Indramajoese zullen verrijzen.

Ned.-Indische leeningen. De Minister van Koloniën maakt in de Staatscourant bekend, dat de uitloting van schuldbewijzen, uitgegeven krachtens de N.-I. Leeningwet 1915 tot een bedrag van f 2.500.000, zal plaats hebben op 4 Febr. a.s. en de uitlotingen 1916 en 1917, onderscheidenlijk tot een bedrag van f 2.000.000 en f 1.250.000, zullen geschieden op 3 Maart.

Congres Inlandsche Bestuursambtenaren. Op initiatief van den oud-Osvianenbond te Bandoeng wordt met Paschen aldaar een Inlandsch Bestuurscongres gehouden, waartoe uitgenoodigd zijn de Regentenbond, de Schrijversbond en alle bonden van Inlandsch en Binnenlandsch Bestuur. Het congres behandelt de ontvoogding, de positie en de toekomst van het Inlandsch B. B. Talrijke praec-adviezen worden uitgebracht, welke in druk zullen verschijnen. Het congres is het eerste van deze soort dat in Indië gehouden wordt.

Javaansche Bijbelvertaling. Eenige jaren geleden droeg het Bijbelgenootschap aan Ds. Bakker en zending Jansz op de herziening en de bezorging van een nieuwe uitgave der Javaansche Bijbelvertaling. Het drukken daarvan zou in Japan geschieden. Gebleken is thans, aldus de N. R. Ct., dat van de

Modemagazijnen
HENNEMAN & PLUKKER
Valeriusstr. 28-38
DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen
in Japonnen, Blouses, Rokken,
Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

ROVER	LEVERANCIER	OSMOND
OOST EN WEST		
RIJWIELEN		
BIJ		
J.H.C. MERCKEL		
PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127		
BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461		
DEN HAAG		
VERZENDT NAAR		
ALL STEEL	OOST EN WEST	BATAVIER

Maison van Dooremaalen
◆◆◆ Mauritskade 73 ◆◆◆
Den Haag - Telef H. 7147

**Uitsluitend prima Dames- en Heeren-
kleding naar maat**

Zeer billijke prijzen. - Stalen op aanvraag disponibel.

BIJZONDERE NUMMERS
VAN
„DE HOLLANDSCHE REVUE"
onder redactie van
JOH. KONING & K. WIJBRANDS

Wij vestigen er de aandacht op, dat van de in 1923 verschenen bijzondere Indische nummers (2 afleveringen) nog enkele exemplaren aanwezig zijn, welke tegen den specialen prijs van **75 ct.** (elk nummer) rechtstreeks aan onze administratie, Oudegracht 176, Utrecht, of alom bij den Boekhandel te verkrijgen zijn.

Rijk geïllustreerd.

Talm niet met het wegzenden Uwer bestelling, daar nog maar enkele nummers voorradig zijn. Abonnementsprijs per kwartaal **15.-**. Verschijnt den eersten en vijftienden van iedere maand.

VRAAGT PROEFNUMMER

In 1924 verschijnen wederom 4 zeer bijzondere en belangrijke nummers, ziet uit naar nadere berichten hieromtrent in ons bl.

Deze uitgaven zijn IN den abonnementsprijs begrepen.

Hotel „de Leeuwerik"
KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM
TELEFOON 514

Huis van den Eersten Rang
CENTRALE VERWARMING.

Zeebaboe's en Jongens
beschikbaar. 203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN"
Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

HOTEL-RUBRIEK

AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL Damrak 18	HOTEL KRASNAPOLSKY Warmoesstraat 171-185
THE AMERICAN LUNCHROOM Cy. Kalverstr. 16-18	BESCHIKBAAR.

RESTAURANT „LA RÉSERVE”

Rembrandtplein 44-48

'S-GRAVENHAGE

PENSION „ARCHIPEL” Balistraat 32	PENSION VAN KLEEF W. de Zwijgerl. 33 Schriftel of Mond. Inlicht. voorh. van Ind. Familiën.
Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUIJCK	BESCHIKBAAR.
Lunchroom „THOMSON” Thomsonlaan 31, Den Haag Gezellig Zetje. Bill. prijzen 1ste kl. Consumptie. Aanbevelend, J. VENEMA.	Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre disponibel. Bad en Telefoon. v. Boetselaerlaan 67

HAARLEM

HOTEL-PENSION „MINERVA”

Parklaan 86-94, Tel. 433

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER” Spoorstraat 7	HOTEL CAFÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF” Grootestraat 2-4
---	--

WASSENAAR

HOTEL-PENSION „DE KIEVIT” Voll. Pens. vanaf f 7.— p.d.	BESCHIKBAAR.
--	--------------

Haagsche Coöperatieve Keuken

Restaurant

Kepplerstraat 274 Tel. M. 2313

Lunch 12—2 uur vanaf f 0.65
Diner 5—7 uur vanaf f 1.—

Diverse Schotels à la carte.

Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER MAALTIJD en 10.14 bezorgloon PER BUS.

VENI - VIDI - VICI

Prijs niet den dag, vóór het avond is. Prijs nimmer Whisky alvorens de gerenommeerde **WHITE & GOLD**

te hebben geproefd!
Indien niet te uwent verkrijgbaar schrijft

Vertegenw. v. Beuningestraat 50, Tel. S. 2681, Den Haag

MODE-VAKSCHOOL - THUIS KNIPPEN LEEREN

kan elke Dame en Meisje, zonder rekenen en teekenen, van alle boyen- en onderkleeding. Ook jongens- en Kinderkleeding. — Zendt postwissel à f1.60 of BRIEFKAART en U ontvangt per omgaand een boek voor zelf-onderricht met meer dan 100 modellen en maaten daarbij een gratis apparaat om u te laten zien hoe gemakkelijk onze methode is. Verschillende naai- en huishoudscholen werken met succes volgens onze methode

VRAAGT PROSPECTUS.

W. HENDRIKSE-KNAPEN Gediplomeerd Leerares en Directrice.

TOLSTEEGSINGEL 0. Z. 54 - UTRECHT

Tramhalte Lijn I en III :: Voorheen Heerenweg 44
Postchèque en Girodienst 76650

MAISON „ELEGANTE” - DEN HAAG

CELEBESSTRAAT 32, TEL. H. 3865

Geachte Dames!

Bij terugkeer in Holland laat dan Uwe Mantel-Costuums en Toiletten maken en moderniseeren, naar de laatste Nouveauté's, aan onderstaand adres. Aparte modellen. - Uitgebr. Stoffencollectie. - Uiterst billijke prijzen. Prima ref. voorhanden. Spoedige aflevering, zoo noodig binnen 1 dag.

U beleeft tot een bezoek uitnodigend,

Hoogachtend: **J. G. VAN DALSUM.**

copie een gedeelte is verloren gegaan tijdens de aldaar in Sept. j.l. plaats gehad hebbende aardbeving.

Geen mechanische groot-rijstbedrijven in Borneo. In antwoord op een vraag van het Tweede Kamerlid Oud nopens de geschiktheid van de lage terreinen in de afd. Bandjermasin en Oeloe Soengei der Z. en O.-afd. van Borneo tot het vestigen van mechanische grootrijstbedrijven, heeft de Minister van Koloniën medegedeeld, dat een in 1922 voltooid onderzoek heeft uitgewezen dat die terreinen voor het beoogde doel ongeschikt zijn.

Belastinginkomsten. Weltevreden, 21 Jan. Het Bat. Nieuwsbl. meldt, dat de belastinginkomsten voor 1923 op 155 miljoen geraamd, tientallen miljoenen boven de raming zijn gestegen.

Abdoel Moeis. De Ind. Regeering heeft volgens art. 47 van het Regeeringsreglement aan Abdoel Moeis het verblijf in alle gewesten buiten Java en Madoera ontzegd in het belang van de openbare rust en orde.

De Gouv.-Gen. naar de Philippijnen. De Landvoogd zal op 30 Maart naar de Philippijnen gaan tot het brengen van een zesdaagsch bezoek.

Mijnbouw Maatschappij Billiton. Ingediend is een wetsontwerp tot oprichting van de N. V. Gemeenschappelijke Mijnbouw Maatschappij Billiton, ten doel hebbend het bestaande tinbedrijf der Billiton-Mij. in te brengen in een nieuw door het Land te zamen met die Mij. op te richten Naamlooze Vennootschap.

Civiel gezaghebber van Soemba. De civiel-gezaghebber van Soemba, Dannenberger, van wien in de vorige „Van week tot week” gezegd werd dat hij uit den bestuursdienst is ontslagen, is niet — blijkens een nader telegram — in voorloopige hechtenis gesteld.

Directeur Gemeentewerken Cheribon. De heer J. J. Jiskoot, vroeger genie-officier te Utrecht, thans ingenieur te Bandoeng, is benoemd tot directeur van gemeentewerken te Cheribon.

Semaoen herdenkt Lenin. Te Amsterdam hield den 27en dezer de Communistische Partij in Nederland een rouwvergadering ter herdenking van Lenin. Onder de woordvoerders was ook de Javaan Semaoen, die sprak namens de Indische communisten en getuigde dat Lenin voor het Oosten tot een tweeden Boeddha was geworden, tot een nieuwen Mohammed, dien men er zal blijven eeren en wiens werk men er zal trachten voort te zetten.

Koloniale Jaarcijfers. Deze bekende publicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek is wegens bezuiniging verleden jaar voor het laatst verschenen (statistiek bevattend over 1921). Het Vaderland vernemt nu, dat de voortzetting dezer uitgave in Indië wordt voorbereid, onder leiding van den statisticus Van Gelder.

Boeddisme in de Hindoe-Javaansche kunst. Donderdag 28 Febr. zal Prof. Dr. N. J. Krom in de Kunstzaal Kleykamp te 's-Gravenhage een voordracht houden over het Boeddisme in de Hindoe-Javaansche kunst.

Luit.-Kol. E. G. Müller. Aan den luitenant-kolonel der infanterie O.-I. Leger E. G. Müller is, op zijn aanvraag, met ingang van 1 Mei, een eervol ontslag uit den militairen dienst verleend.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Mindere welstand.

De Bandoengsche red. van de „Loc.”, die de beschikking wist te verkrijgen over de cijfers van inbreng in de pandhuizen, is opgeschrokken van de vrij aanzienlijke stijging van het aantal ingebrachte panden. Hij wijddt in de *Locomotief* (van 11 Dec.) aan den verhoogden inbreng, vooral van kleine panden, een beschouwing, waaruit duidelijk vrees voor economischen achteruitgang spreekt.

Het *Bat. Nieuwsbl.* (van 15 Dec.) vindt voor ongerustheid geen reden. De ieder jaar weerkerende periode van meerdere of mindere schaarschte, over Java bekend als de *mongso patjeklik*, heeft zich ditmaal, blijkbaar als gevolg der langdurige droogte, iets duidelijker gedemonstreerd. Uiteraard merkt men dit het best op

bij de pandhuizen, waar de Inlander nog het snelst het best aan credit geholpen wordt. Wie b.v. tijdens die periode, in Krawang meemaakt hoe de pandhuizen letterlijk belegerd worden, denkt allicht aan een mende calamiteit. Maar wie eenige maanden later stille rond de pandhuizen opmerkt, ziet in, dat men doen heeft met een tijdelijk verschijnsel. Niettemin blijft het, in economischen zin, een bedenkelijk dat er zoo iets als een *mongso patjeklik* bestaat en staan blijft. En het is goed — meent het blad — de aandacht op dit verschijnsel niet verzwakt, omdat een foepsiting de duidelijke voorbode moet zijn van ernstig voedselgebrek.

De *Java Bode* (van 13 Dec.) wijst er op, dat men den welvaartstoestand niet uitsluitend mag beoordeelen naar den inbreng der pandhuizen, welke immers ook direct verband houdt met het houden van feestten waarbij Schr. gewaagt van „de ingeboren zorgeloosheid, het gebrek aan economisch besef en het volgen gemis aan spaarzin van de bevolking”. Aan het verslag van Volks-credietwezen ontleent schr. dan het cijfer van de toename der beleggingen. Daaruit concludeert het blad, dat de economische toestand van de bevolking verbeterd is, hetgeen gestaafd wordt door de bedragen, uitgegeven voor den hadj en met de verklaring van de regeering in den Volksraad. factoren, onmisbaar in een gezond productieproces zijn hier ongeschonden, besluit het blad, en het is gesterkt door het blijmoedig oordeel van de jaarverslagen van groote bankinstellingen, de toekomst van voor de Ind. bevolking hoopvol in.

De *Band. red.* vervolgt in de *Locomotief* (van 13 Dec.) zijne beschouwingen over de aanwijzingen van dalenden welstand der bevolking.

Uit het verslag van Volks-credietwezen, hetwelk loopt tot eind Sept. 1923, concludeert schr., integendeel met de „Java Bode”, geen verbeterden toestand. Zoo spreekt dit verslag van de belangrijke daling van de opbrengst van landbouwproducten, de vermindering van de werkgelegenheid en de daling van de arbeidsloonen. Er vloeide dus minder geld in de dessa dan vroeger, en opgepot zilvergeld moer weer in circulatie worden gebracht. Dat de cijfers van Volks-credietwezen niettemin stegen is begrijpelijk juist dit verdwijnen van vroegere besparingen de de creditbehoefte toenemen. Zoo sterk werkte op de afdelingsbanken de malaise, dat achterstand en afschrijvingen en boetes sterk toenamen.

De toename van den bedrijfsomvang van de dessa-banken is het gevolg van het feit, dat zij zich nog in een begin-stadium bevinden en zich dus vanzelf ontwikkelen. Deze toename van het bedrijf geschiedt ondanks de sterk verminderde welvaart der bevolking.

Schr. vestigt dan de aandacht op de afname van reizigers vervoer van de S. S.; op de verminderde opbrengst van de vermakelijkheidsbelasting in de plaatsen, en op de toeneming van het woekerkwade waartegen te Bandoeng thans in gelukkige Europeesche Indische samenwerking, de strijd is aangeboden onder sterke belangstelling van de bevolking. (*Soe. Hbl.* 19, 20 en 21 Dec. *De Woeker*). De kleinhandels goedgevoerde door de Chineezen gevoerd, ondervindt van den verminderden welstand den terugslag. De werkgelegenheid is ingekrompen en de loonen daalde dienovereenkomstig. Het stopzetten van vrijwel alle openbare werken en het geleidelijk afwerken van de nog onderhanden zijnde, maakt telkens meer Indische krachten vrij. De cultures noch de eigen landbouw kunnen de vrijkomende krachten alle gebruiken.

Schr. erkent, dat de Indische beweging niet los ter een economischen ondergrond heeft. Andere factoren bewegen haar, en het nationaal bewustzijn leeft in welvarenden en armen gelijklijk, indien het eenmaal ontwaakt. Dat echter de economische factoren van groote beteekenis zijn, zal niemand ontkennen en schr. wijst er met klem op, dat het thans de economische omstandigheden zijn, welke de herleving van de propaganda van P. K. I. en S. I. juist op het platteland van de Preanger mogelijk maken. De stijgende belastingen zijn het en de verminderde welstand, de noodzaak voortom vroeger betaald werk thans in eigen diens te verrichten (tertiaire leidingen; irrigatie Tjibe-vlakte), welke aan de beweging een stimulans verleenen.

De zich thans voltrekkende vermindering van den welstand behoort tot het bedenkelijkste der gevolgen van het staken van de uitvoering van spoorweganleggingen en andere openbare werken. Het minste terieel velo belette elke voortzetting van het uitvoeren van nieuwe werken.

Schr. herinnert — ten besluite — aan de vraag van

Restaurant „GUDE”

WEIMARSTRAAT 341 TELEFOON M. 5240

Diners vanaf 80 cent
Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) . . . 60 cent
Uitzending van Diners tusschen 4 en 7 uur
Kamers met pensjon vanaf f 50.— per maand

Aanbevelend, EUG. J. D'HAINÉ

Hotel „PROMENADE”

Oude Schev. weg 21

TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf

Prachtige ligging :: Matige Prijzen

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. M. 3703

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

1914 „of nu niet moest worden overgegaan tot het aan- gaan van leeningen voor productieve buitengewone uitgaven,” de vraag — voortkomend uit de in tien kloeke deelen neergelegde uitkomsten van het wel- vaartsonderzoek — die door den huidige Dir. van G. B. in 1923 opnieuw gesteld is.

Theorie en praktijk.

Dr. Travaglino, de bekende geneesheer-directeur van het krankzinnigengesticht te Lawang, heeft te Soera- baya een lezing gehouden over de geestesgesteldheid van den Inlander. Onder het hoofd *Politiek en psycho- logie* geeft het *Soer. Hbl.* van 15 en 17 Dec. hiervan een uitvoerig verslag.

In het *Soer. Hbl.* van 21 Dec. vestigt de heer Zent- grafff nog eens afzonderlijk de aandacht op de lezing van dr. T., wiens bevindingen geheel de lessen der praktijk desken. De verhandeling van genoemden on- derzoeker kan, volgens schr., nooit genoeg bekendheid verwerven, en zij is vooral nuttig voor hen, die nog eerst kort in Indië zijn en praktische ervaring missen. Wij leven in een periode, welke weinig waarde hecht aan zulke ervaring. Het is een der kenmerkende eigen- schappen van dezen tijd met zijn kwantiteits-terreur, dat ook de prille en onbekookte meening gehoor eischt, en daarin eerder slaagt, naarmate zij dit doet met meer gerucht. Het is geen vereischte meer over Indië en Indische aangelegenheden mee te praten en... iets te weten van de onderwerpen, welke men aan- roert. Dagelijks wordt Indië ontdekt door *new comers*; zij stappen van de treepank der boot, kijken rond en geven oordeel af, en er zit een bijna komischen kant aan de heerlijke naïviteit hunner meening: dat dit reusachtige gebied — met zijn tientallen geheel ver- schillende volkeren, met zijn zóó vreemde en ingewik- kelde toestanden, met de resultaten van ijverige studie van generaties onderzoekers en belangstellenden — in geestelijke onkunde en achterlijkheid slechts wacht om met den tooverstaf hunner nieuwe, frische, onbe- vangen uitspraken tot beter inzicht te worden gebracht.

Schr. herhaalt met dr. Travaglino: men mag uit de lezing slechts concluderen, dat de Inlander anders — niet dat hij minder is dan wij. Een studie zijner psyche, en vooral: de praktische toepassing van de resultaten dier studie bij bestuur, rechtspraak, enz., is één der voornaamste plichten eener overheid, die deze volken het beste wil geven wat het Westen bieden kan.

Indische Films.

Meermalen is in „de Locomotief” betoogd, dat al wat de koloniale Nederlander aan het moederland ver- wijt omtrent onkunde aangaande Indië, hem zelve veelal te verwijten valt. *Indië kent Indië niet.*

Daarom trof de *Locomotief* (van 24 Dec.) in een schrijven van den gep. majoor-tit. J. C. Lamster aan de *Java-Bode* (van 21 Dec.) deze woorden:

„Het is van algemeene bekendheid, dat wij hier in Indië gebrek hebben aan goede Indische films en wij achten het (juist) een groote fout dat men dergelijke kostbare en interessante opnamen aan het Indische publiek onthoudt”.....

Het ging hier over een gouvernementsfilm van de Toradja-landen, die, volgens den heer Van Vuuren, te mooi is om in een gewone bioscoop aan „een op sensatie belust publiek” te worden vertoond en welke daarom in Indië slechts éénmaal werd afgedraaid. Terecht oordeelt majoor Lamster dat het publiek, „wanneer men het slechts in de gelegenheid stelt om te profiteeren van een doelmatige vertooning van wer- kelijk goede, nationale films”, bewijzen zal dat het een ander oordeel verdient.

Het is, vervolgt de „Loc.”, in 'talgemeen het ont- breken van „de gelegenheid” om met „het overig Indië” kennis te maken, waardoor Indië Indië niet kent. On- langs vertoonde een bioscoop te Semarang een mooie film van het leven der Dajaks in Britsch Noord-Borneo en wij dachten: werd hier op Java zóó „het overig Indië” vertoond!

De regering neme eens de proef en doe goede films van land en volk in de Indische bioscopen vertoonen. Het succes van de post- en telegraaffilm kan haar een aanmoediging zijn.

Uit de *Java-Bode* (van 21 Dec.) citeren wij nog: Niet ten onrechte heeft deze verzameling van het Kon. Instituut, waarvan iedere film voorzien is van duidelijk in druk verkrijgbare toelichtingen, zoowel in binnen- als in buitenland, zich juist door de natuur- getrouwe en onbevangen wedergave van het behandel- de onderwerp, zich een goeden naam weten te verwer- ven. Wij wijzen b.v. op het succes door dr. Schrieke bereikt met zijne voordracht, enkele maanden geleden gehouden te Weenen. De vertoonde films sloegen op

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA

LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.

•• DAGELIJKS RIJSTTAFEL ••
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.

Centr. Verwarming. Lift.

dusdanige wijze in, dat men zelfs in het verarmde Oostenrijk nog geld ter beschikking wilde stellen en bij dr. Schrieke naar de mogelijkheid informeerde tot het verkrijgen van afdrukken dier films voor het hou- den van door de Urania (Volksuniversiteit) te organi- seeren voordrachten door het geheele land.

In de *Deli Crt.* van 28 Dec. komt een beschrijving voor van *filmopnamen van de reis der „Patria”*, een soort reclamefilm voor de Rotterdamse Lloyd. De film zal in Nederland en Indië worden vertoond, zoo- dra de opnamen in Nederland zullen zijn ontwikkeld.

Het machinaal rijstbedrijf.

In aansluiting met de beschouwingen van den heer Sibinga Mulder, gegeven in het *Kol. Wkbl.* van 24 Jan., verwijzen wij den belangstellenden lezer naar de *Loco- motief* van 22 Dec., waarin hetzelfde onderwerp door den Bandoengschen redacteur uitvoerig ontled wordt en waarin de schrijver doet uitkomen, dat zijn vroegere mededeelingen niet tendentius waren, zoo- als de heer S. B. het deed voorkomen in zijn ingezon- den schrijven aan de *Ind. Mercur* van 9 Nov. j.l.

Het hoogoven-bedrijf in Zuid-Oost Borneo.

Het *Soer. Hbl.* (van 12 Dec.) hoorde van „een in- vloedrijk deskundige op het gebied van het walsbedrijf, een belangrijke uitspraak” omtrent de plannen tot op- richting van een gemengd groot hoogovenbedrijf in Z.-O.-Borneo:

Een ter zake kundige kan weinig vertrouwen heb- ben in de nieuwe plannen, wijl een hoogoven-bedrijf in Indië onmogelijk economisch zal kunnen werken. Gesteld al, dat het probleem der vercookesbaarheid van de kolen van Poeloe Laoet of de Boekit Asammijnen volkomen wordt opgelost, dan nog zal de productie van het bedrijf economisch werken in Indië onmogelijk maken, indien alsnog de bestaande plannen niet ten eenenmale worden gewijzigd.

Het hoogoven-bedrijf in Z.-O.-Borneo wil verschil- lende walsproducten leveren. Ik noem T- en U-ijzer, dubbel T-ijzer, bulb-ijzer, rails van 12 tot 45 K.G. per meter, boek-ijzer, plat-ijzer, Grey- of Differ-Dinger- ijzer van 12 tot 75 c.M. dikte, enz. Te zamen beteekent de af te leveren en te slijten hoeveelheid voor Indië en in aanmerking komende markten niet weinig. Doch van elke maat en soort zal zoo weinig worden afge- noemen — wij kennen de behoeften van Ned.-Indië in Europa vrij goed — dat telkens een aantal walsen buiten productie zullen moeten worden gesteld, wat tonnen kost.

Doch om economisch te kunnen werken, moet het bedrijf aan enkele bepaalde maten en soorten van ijzer dag aan dag en jaar aan jaar doorwalsen. Het hoog- oven-bedrijf in Indië zou dan weer „zoo veel produce- ren, dat het met den stock geen weg zou weten.”

Het *Soer. Hbl.* van 19 Dec. ontleent aan een mede- deeling van het Mijnwezen, dat de geslangde proeven met de vercookesing van steenkolen uit de Boekit Asam- mijnen met goed resultaat worden voortgezet. Thans is men bezig aan de bewerking der Ombilinkolen, ter- wijl een transport steenkolen uit de Poeloe Laoet- mijnen naar Ombilin, waar de fabriek staat, onderweg is, om gelijksoortige bewerking te ondergaan. Vóór Januari 1924 zouden er definitieve resultaten te be- kennen moeten zijn, aangezien de heer ir. Van der Waer- den dan naar Europa zou terugkeeren voor de verdere voorbereiding van de tot standkoming van het hoog- ovenbedrijf.

De prijsbeweging in Indië sinds 1913.

Het comité voor populair-wetenschappelijke lezingen, een afdeling van den Soerabajaschen Kunstkring, heeft het doel om sprekers uit te noodigen ter behan- deling van onderscheiden onderwerpen op gebied van economie, kunstgeschiedenis, medische wetenschap, natuurlijke historie, land- en volkenkunde, enz., ten einde daarvoor belangstelling te wekken. De Kunst- kring verleent zijn moreele en financiële medewerking.

In het *Soer. Hbl.* van 20 Dec. komt een verslag voor van de lezing van den heer J. van Gelderen, hoofd van het statistisch kantoor van het Dep. van Landbouw, over de prijsbeweging in Indië sinds 1913. Voor een belangrijk deel was de lezing gewijd aan de wetenschap der statistiek, welke in groote lijnen werd verklaard.

De eigenlijke prijsbeweging in Indië werd met enkele grafische voorstellingen gedemonstreerd. Eén dezer grafieken gaf de indexcijfers van de prijzen der belang- rijkste import- en export-artikelen in den groothandel van 1913—1923, waarvoor genomen was het gemid- delde van 35 invoerartikelen, 15 uitvoerartikelen en van het totaal dier 50 artikelen.

De lijn, welke het verloop van de prijzen der invoer- artikelen aangaf, kon men van het indexcijfer 100 in

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.



Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leve- ranciers een introductie te ver- schaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

Dansen leeren in 4 Lessen

Aan de ACADEMIE DE DANSE MODERNE

N. DE PARMENTIER

: Bezuidenhoutsche weg 11 :

bestaat gelegenheid tot onderricht in de dansen die thans in de Hoofdsteden van Europa en vogue zijn.

Aan beginners van elken leeftijd, zoowel aan hen, die elders geen resultaat bereikten wordt gegarandeerd, dat zij na vier lessen overal kunnen dansen.

Inlichtingen dagelijks van 11 tot 12 en van 2 tot 9 uur.

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde
Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË
OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—

Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen
van f 10.—

Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 1987*

Hôtel de l'Europe

AMSTERDAM

HUIS VAN DEN EERSTEN RANG

ZALEN VOOR PARTIJEN

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 30,000,000.-
Statutaire Reserve 19,769,180.-
Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscrédietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

't SPORTHUIS v/h E. ARNOUITS GRAVENSTRAAT tegenover de Bonneterie DEN HAAG

HEEREN
MODE
ARTIKELEN

PRIMA

Engelsche
Regenjassen
voor
Dames en Heeren.



Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

Nederlandsch Administratiekantoor

Hoofdkantoor: WILLEMSPARKEWEG 4 - AMSTERDAM

Bijkantoor: 's-HERTOGENBOSCH, Parade 1, Tel. No. 1079

ALLE BANKZAKEN

Verstrekt gratis advies betreffende alle fondsen en aandelen, verhandelt valuta op termijn, belast zich met uitvoering van orders op de Amsterdamsche Beurs. S.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-klokksignaal.

1913 af, geleidelijk zien stijgen tot 275 in September 1918, tot 365 in Maart 1920, om dan te dalen tot 235 in September 1921, en daarna horizontaal op circa 230 verder te blijven loopen.

De lijn van de prijzen der uitvoerartikelen ging aanvankelijk in tegenovergestelde richting, d.i. daalde in Juni 1918 tot 92, steeg in Maart 1920 tot 240, om na de crisis van 1921 te vallen tot 130, wat het huidige indexcijfer is.

Het totaal der gemiddelden van beide groepen is thans het cijfer 190.

Deze grafiek was verondersteld in gedetailleerde curven voor textielgoederen, metalen en diversen.

Verder waren er nog vergelijkende grafische voorstellingen van de kosten voor voeding in Engeland, Br.-Indië, Nederland en Ned.-Indië, welke toonden, dat die kosten in ons Indië het hoogst waren en nog zijn.

De laatste grafiek gaf de indexcijfers van de prijzen van de levensbehoeften in den kleinhandel en daarbij de berekende gezinsuitgaven voor de eerste levensbehoeften, waaruit het indexcijfer in 1920 260 bleek te zijn, en thans 178. Op deze grafiek was te zien, dat de curve van de indexcijfers van het laatste jaar horizontaal blijft loopen. De prijzen schijnen zich dus op het huidige niveau te blijven handhaven.

Volgens spr. waren de factoren, die zoo'n sterk remmenden invloed op de bestendiging van het prijsniveau hebben, de vermindering van de geldswaarde, het tekort aan goederen en het verzet van industrieelen en arbeiders tegen een verderen val van de prijzen. Aldus is inderdaad de kans zeer groot, dat de prijzen zich op het huidige niveau zullen blijven bewegen, waarop de toestand zich trouwens reeds aan het aanpassen is. Wat Indië betreft, is het een der duurste landen geworden, terwijl Indië vóór den oorlog een der goedkoopste landen was; nu alleen is te verwachten, dat het nog lang duur zal blijven.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Aan welke Partij de schuld?

Wanneer men, zoo wordt in de „Pewarta Soerabaja" van 24 Juli 1923 geschreven, in Mohammedaansche kringen het onderwerp der Polygamie bespreekt, dan geven mannen en vrouwen elkander wederzijds de schuld van de slechte verhoudingen, welke dikwijls in Mohammedaansche gezinnen in Ned.-Indië bestaan.

Hoofdzakelijk spruiten deze voort uit twisten van naijver, wanneer de man gebruik maakt van de rechten, welke hem in de voorschriften van den Islam zijn toegekend en die hem toestaan met 4 vrouwen tegelijk op wettige wijze te huwen.

Groote deining en zeker niet het minst in de Arabische gezinnen, is daarvan het gevolg.

En nu moet men niet zeggen dat dit gebruik alleen bij geldelijk welgestelde Arabieren voorkomt, want men kan bij hunne minder gegoede rasgenooten over het algemeen denzelfden toestand vaststellen.

De praktijk wijst aan dat in het algemeen de polygamie de oorzaak is van de vele echtscheidingen, welke volgens de Mohammedaansche voorschriften worden uitgesproken en dat in den regel de vrouw als de schuldige partij wordt beschouwd.

De schrijver wil dat feit beschouwd zien als een ernstig verwijt tegen het Mohammedaansche mandom dat er op aan rekenen dat de tegenwoordig ook maar eenigszins modern opgevoede Mohammedaansche meisjes en vrouwen, in geval van dubbelhuwelijk, niet met zich zullen laten spelen.

Zij, die van de lagere scholen afkomstig zijn, willen in het geheel niet meer van het dubbel- en meer-huwelijk weten en wenschen de oude toestanden op zijde te zetten.

Eén van die meisjes, gehuwd met een vermogend Mohammedaan, schreef onlangs aan haar man, die het meer-huwelijk te veel op prijs stelde en niet het minste begrip had van het leed dat hij zijne vrouw aandeed, dat zij van hem wilde scheiden.

Zij had hem destijds getrouwd, wetende dat hij ongehuwd was en geen andere vrouwelijke relatie onderhield, doch zij verlangde thans uit elkander te gaan, nu het bleek dat haar man de vroeger gemaakte afspraken niet nakwam en volgens hare meening zijwegen opging. Zij beschouwde zich als eene verstootene, aan wie geen lang leven was beschoren.

Wie heeft gelijk, vraagt de berichtgever?

De troonopvolging in Soerakarta.

Aangezien de opvolger van den Soesoehoenan van Soerakarta nog niet officieel is aangewezen, wordt, zoo schrijft men in de „Pernagaan" van 27 September 1923,

F^A N. LOEB, Noordinde 107-109
TEL. H. 3149 DEN HAAG OPGERICHT 1882

Levert op afbetaling:

KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELEN, BEDDEN, TAPIJTEN, Gordijnen
Complete Woning-Inrichtingen

Gramophoons - Rijwielen - Kachels - Lampen - enz. enz.

DE BAS & Co., Bankiers HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting

dit onderwerp toch dikwijls besproken door hen die aan het Vorstenhuis te Soerakarta verbonden zijn.

Het feit dat Prins Koesoemojoedo, als vertegenwoordiger van den vorst van Soerakarta, de opdracht ontving om in Nederland diens gelukwenschen over te brengen aan H. M. de Koningin bij gelegenheid van het vijf- en twintig-jarig Regeeringsjubileum, zou er op wijzen dat die vorstentelg in het bijzonder de sympathie en het vertrouwen geniet van den Soesoehoenan en door deze boven zoovele anderen op den voorgrond wordt gesteld.

Algemeen loopt dan ook het gerucht in den Kraton dat het in de bedoeling van den Vorst ligt om gedaante te krijgen dat Prins Koesoemojoedo als zijn opvolger zal worden aangewezen, eene voorziening die zeker onrust heeft verwekt in den Kraton, nu men algemeen de overtuiging is toegedaan dat genoemde prins niet behoort tot de hoogste groep in het land, waaruit gewoonlijk de gezagvoerende vorsten worden gekozen.

In de „Boedi Oetomo" zijn reeds eene serie artikelen verschenen, waarin er op gewezen wordt hoe de Voorzitter onverschillig staat tegenover het onderwerp zijner eventuele vervanging en hoe hij, met terzijdestelling van meerdere rechten van anderen, zich slechts laat leiden door gevoelens van sympathie voor een persoon, dien hij gaarne mag.

Men heeft in dat feit zelfs aanleiding gevonden om aan te toonen dat het oogenblik is aangebroken om de Indische Regeering te verzoeken in deze aangelegenheid in te grijpen en besprekingen ten deze met den Vorst te openen.

Volgens de gegeven voorstelling van zaken in de artikelen, zou voor de gedachte functie, krachtens landsinstellingen, in de eerste plaats in aanmerking moeten komen de oudste zoon uit het wettig huwelijk met name Pangéran Hangabe, luitenant-kolonel en Adjudant van den Landvoogd.

Terzijdestelling van deze gebruiken, zou tot uitgebreide verwickelingen aanleiding kunnen geven, wat eenmaal daarvan afwijkende, zouden alle zonen van de Vorst als candidaat kunnen optreden en eene ongewenste groote partijstelling in den Kraton in het leven roepen.

Regeeringsinnemenging zal dus noodzakelijk zijn en daarop wordt vertrouwd.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De invoering en verspreiding van den Islam door de Arabieren is de eerste gebeurtenis geweest, die China invloed op Java deed verminderen.

Hetzelfde gevolg had ook de komst van de Europeanen, wier handelsaanrakingen in Ned.-Indië door China konden worden belet.

Men sprak van de Europeanen als behoorende tot de stam der „Anginos" d.w.z. de duivels met roode haren.

Doch al taande ook China's invloed, de handelsbetrekkingen met China bleven bestaan.

Honderden Chineesche Wangkangs bleven de Nederlandsche zeeën bezoeken en brachten zijden stoffen, waardevolle weefsels en kostbaar porselein.

Toen dan ook de Nederlandsche schepen voor de eerste maal in Bantam aankwamen en ter reede ankerden, troffen zij aan land reeds talrijke Chineesche warongs a.n., waarin die artikelen werden verkocht.

De Vlootvoogd Jan Pieterszoon Coen begreep onmiddellijk dat hij van de goede eigenschappen der Chineesche partij kon trekken voor de belangen der Oost-Indische Compagnie.

Volgens de mededeelingen van den heer Medhurst was de persoon van Djan Pi Tit Kun de eerste die de woning van den Pangéran van Djacatra bemeeesterde, voor welk feit hem werd vergund ter plaatse verblijf te mogen houden, terwijl hem tevens eene officieele gezagsfunctie werd toegekend.

Hij zond onmiddellijk lieden naar de landgenooten in Bantam, die in opdracht hadden hen over te halen om de ter reede liggende Nederlandsche vaartuigen naar Djacatra over te komen en zich daar te vestigen.

Vernemende dat de handelsoverzet er zooveel groter was dan te Bantam en het zilveren en koperen ruilmiddel overvloedig aanwezig was, gaven de Bantamsche Chineeszen bij honderden aan den oproep gehoor en kwam op die wijze de eerste vestiging van de Chineeszen te Djacatra en van het latere Batavia tot stand.

In het jaar 1620 werd de heer So Beng Kong als eerste Kapitein der Chineeszen aangesteld.

Zijn tot heden in goeden staat verkeerend graf kan men vinden langs den Djacatraweg te Batavia.

So Beng Kong ontving van den Gouverneur-Generaal

Wanneer U bij uw leverancier van Geldersche worst, de worst ontvangt met een loodje gemerkt „Anton Hunink, Deventer", dan verzekeren wij U, dat die Worst van prima Geldersche varkens bereid is en door vakmannen gemaakt is, terwijl wij ons verantwoordelijk stellen voor de kwaliteit.

Anton Hunink, Deventer.
Hofleverancier.

S

Garage NASSAU
 SCHELPKADE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG
 Verhuren van Luxe Auto's
 tegen taxi-prijzen
MAAND-AUTO'S
 Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

Rund-, Kalfs- en Varkensslagerij
„HOUTRUST”
 Obrechtstraat 628 Tel. M. 4719
 Levert uitsluitend te kwaliteit Hollandsch versch
 geslacht tegen billijke prijzen & Nette bediening
 Thuisbezorging zonder prijsverhooging
 Aanbevelend, **F. Ph. SATONY**
 DEN HAAG OBRECHTSTRAAT 628

Om goede zaken te maken
 is het noodig goede waar te leveren.
 Doch het publiek moet weten dat gij
 die levert. Dat bereikt gij alleen door
goede en voortdurende reclame.
 GEBRUIK DIT BLAD
 VOOR UW
Reclamecampagne.

Coen een gouden halsketting, terwijl tijdens zijn leven vóór zijn huis eene wachtpost van 12 Europeesche manschappen werd geplaatst.
 Het aantal Chinese gezinnen dat toenmaals te Batavia gevestigd was, bedroeg tusschen de 400 en 500. De handel bloeide, terwijl groote winsten werden gemaakt.
 Van den Gouverneur-Generaal Jan Pietersz. Coen ontving So Beng Kong bovendien een stuk grond te Manggadola, waarop hij een huis bouwde en aan den ingang waarvan hij het opschrift plaatste dat deze woning de eerste was in dat ressort.
 De heer So Beng Kong overleed in het jaar 1631 en werd vervangen door den heer Pwa Beng Gam, aan wien door den Gouverneur-Generaal Speex werd vergund eene houtzagerij op te richten, waarvoor hij een stuk grond op Kroekoet ten geschenke ontving.
 Tijdens het Bestuur van den Gouverneur-Generaal Van Diemen werden wijkmeesters en een Secretaris-Luitenant aangesteld.
 Een tiental personen was belast met de inning van de belastingpenningen en gingen daarvoor 's avonds rond. Deze gelden moesten maandelijks worden gestort. Zij, die geen kwitantie van de betaalde belastingpenningen konden overleggen, werden beboet of op andere wijze gestraft.
 Het is bekend dat de heer Beng Gam, in de nabijheid van het fort Rijswijk, destijds een met bosschen bedekt terrein kocht en daarop eene fraaie woning bouwde.
 De inlanders noemden dat stuk grond „Tanah-Beng”, waarvan de tegenwoordige naam „Tanah Abang” afkomstig is.
 Deze gronden behooren thans aan de familie De Nijs Bik.
 De derde Kapitein-Chinees was de heer Gan Dji, die eene vergunning kreeg te Batavia een speelhuis te openen.
 Hij stierf in het jaar 1648 en liet eene Balische huis-houdster na, die door den Gouverneur-Generaal Cornelis van der Lijn, met den officieelen titel van vrouwelijke Kapitein-Chinees, als hoofd der Chineezers werd aangesteld.
 De schrijver licht dit feit toe met de mededeeling dat deze vrouw, vele mannelijke neigingen bezittende, met krachtige hand de zaken leidde.
 Zij kwam regelmatig in de vergaderingen en wist daarin steeds op voorname wijze de belangen van het algemeen te behartigen.
 Toen maakte zij het bezoeken der vergaderingen, woorgevende ziek te zijn en verloor den vroegeren eerbied der Chinese Gemeente, sedert zij zich niet meer aan het algemeen belang liet gelegen liggen.
 Tijdens het bestuur van den Gouverneur-Generaal Maatsijcker was de heer Tjoa Kwam Giok hoofd van de Chineezen te Batavia.
 Hij genoot een kalm en aangenaam leven, ging dikwijls naar zijne woning te Pantjikaan en wist daar zijn tijd met muziek en ronggens (danseressen) zoek te brengen.
 In het jaar 1660 waren er te Batavia 7 pachters.
 Tegen het einde van het jaar hadden de verpachtingen in de Citadel plaats en werd de pacht aan den hoogsten bieder gegund.
 Het Inlandsch en Chineesch publiek werd bij die gelegenheden alleen toegelaten als de mannen kousen en schoenen droegen. (Wordt vervolgd.)

zinking van de prijzen van de meeste cultuurproducten voor de Europeesche markt. Weliswaar deed 1922 met de verbetering van de prijzen der cultuurproducten een meer hoopvolle verwachting voor de toekomst koesteren, het algemeen aspect voor de wereldmarkt was echter nog van dien aard, dat bezuiniging voor den werkgever een gebiedende eisch bleef. Tal van minder kapitaalcrachtige ondernemingen waren genoodzaakt haar bedrijf te beperken of stop te zetten. Vooral in de groote cultuurcentra, als de Oostkust van Sumatra, teekenden de gevolgen van de malaise zich scherp af.
 De doorgevoerde bezuinigingen uitte zich in de eerste plaats in een zoover mogelijk doorgevoerde inkrimping van de arbeidssterkte. Een groot gedeelte van de koelies werd ontslagen en naar de plaats hunner herkomst teruggezonden (het aantal naar Java teruggezonden steeg van 20.957 in 1920 tot 44.967 in 1921; in 1922 bedroeg dit aantal 35.191). Werden in de jaren 1919, '20 en '21 onderscheidenlijk 67.610, 55.710 en 36.326 werklieden op den voet der wervingsordonnantie van Java naar de verschillende op de buitengewesten gelegen ondernemingen verscheept, in 1922 beliep die emigratie niet meer dan 13.032 lieden. Het natuurlijke gevolg van de belangrijk verminderde aanvraag naar werkvolk was, dat het wervingsbedrijf op Java tot zeer enge grenzen werd teruggebracht. De beroepswerving stond zelfs nagenoeg stil.
 De mededeelingen, welke in het verslag voorkomen over het werkvolk op de ondernemingen, de aan hen betaalde loonen, hunne huisvesting en geneeskundige verzorging, de behandeling der arbeiders enz., welke mededeelingen gewest voor gewest worden gegeven, zijn zeer belangrijk, maar te uitvoerig om in een kort bestek een overzicht ervan te geven.
 Alleen ontleenen we aan het verslag nog eene opgave van het aantal in de verschillende gewesten op ult. Dec. 1922 werkzame contractkoelies (mannen zowel als vrouwen), waarbij Sum. Oostkust zulk een belangrijke plaats inneemt.
 Gouv. Oostkust van Sumatra 179.812 (waarvan van Java afkomstig 150.630); Res. Atjeh en Onderhoorigheden 7549 (7416 Javanen); Res. Riouw en Onderhoorigheden 5484 (5276 Javanen); Res. Tapanoeli 3685; Res. Sumatra's Westkust 5641 (bijna uitsluitend Javanen); Res. Palembang 4678; Res. Benkoelen 7890; Res. Lampongsche Distrieten 7263; Res. Zuider- en Oosterafd. van Borneo 10.640; Res. Menado 1543; Res. Amboina (met Ternate) 797. In deze getallen zijn niet begrepen de vrije arbeiders, met wie op sommige ondernemingen wordt gewerkt naast de contractkoelies. Enkele ondernemingen hebben zelfs uitsluitend vrije arbeiders in hun dienst.

West-Indië. Landbouwkundig Tijdschrift.
 Inhoud van jaarg. 1923, No. 4. De krullolenziekte (der cacao) in Ecuador, door Dr. G. Stahel. — Chaulmoogra-olie, door d. H. — Selectie, door Dr. G. Stahel. — Over het verschepen van ananassen, door d. H. — Sinaasappelteelt, door W. H. — Wormkruid, door d. H. — Werkplan van de Commissie van advies en onderzoek inzake Surinaamsche houtsoorten, door Dr. J. Ph. Pfeiffer. — Voor school en huis. De wortel, door d. H.
 Verder bevat de afl. onderstaanden (vrij) vertaalden brief, door den Directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel, den heer E. Snellen, ontvangen, welke ons doet denken aan de klachten uit Australië over minderwaardige thee afkomstig uit Oost-Indië.
 Ik heb de eer U te berichten, dat ik een schrijven uit Washington ontvangen heb, dat gedeeltelijk luidt: „Men heeft opgemerkt, dat cacao's, uitgevoerd van Suriname naar de Vereenigde Staten, in vele gevallen beschimmeld, vol wormen en verontreinigd zijn en daar dit in strijd is met „the Pure Food Law”, zal zulks niet meer worden toegestaan.
 Met het oog op de hierboven genoemde gebeurtenissen is besloten om na eenigen tijd de invoer van cacao's, welke meer dan 15 pct. van zulke boonen bevatten, niet toe te laten in de Vereenigde Staten, doch ze aan te houden en te vernietigen.
 (w.g.) J. S. Lawton,
 Consulaire Agent.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.
 Afl. 43. Kunst en kunstvaardigheid in Indië (vervolg), door N. — Eene lijkverbranding op Bali, door Dr. P. Wirz (met ill.). — Eene Javaansche hofhouding, door S. Kalf (slot). — Militaire krabbels uit de oude doos, door N. H. (vervolg).
 Een los bijvoegsel (Onze handel met Indië) bevat eene geïllustreerde beschrijving van de Kon. Nederlandsche Machinefabriek voorheen E. H. Begemann te Helmond.

V. MASSARO
KAMPERSINGEL 50 - HAARLEM
 LEVERANCIERS VAN MARMER, MOZAIEK,
 STEEN- EN HOUTGRANIEF VLOEREN,
 LAMBRIZEERINGEN, AANRECHTBLADEN
 GOOTSTEENEN, TRAPPEN, PLINTEN enz.
CONSTRUCTEUR VAN BETONWERKEN
 Specialiteit in KUNSTSTEEN EN KUNSTMARMER

BIJ UW BEZOEK AAN
BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
 bemerk U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of gescheurd zijn.
 U kunt ze moeilijk missen Geen nood
Wij Reinigen en Persen Uw Kleding
terwijl gij slaapt!
THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
 hebben eigen ateliers te
BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
 Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
 Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
 Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel
 Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Clientèle mogen rekenen.
 Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleding,
 terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors
 Prop.: M. ANDRÉ,
 4 rue Grétry, BRUSSEL
 (eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Brouckère).

Literatuur-Overzicht.
Verslag van den Dienst der Arbeidsinspectie.
 Bij G. Kolff en Co. te Weltevreden is verschenen het 8e verslag van den Dienst der Arbeidsinspectie in Ned-Indië, gegevens bevattend over de jaren 1921 en '22. (Door samenloop van omstandigheden is over 1921 geen afzonderlijk verslag uitgegeven).
 Het hoofd van den dienst, de hr. van Lier, deelt mede, dat de taak van de Arbeidsinspectie over genoemde jaren verre van gemakkelijk was, als gevolg van de malaise; eenerzijds moest rekening worden gehouden met de daaruit voortvloeiende gedwongen bezuinigingen (o.m. ten aanzien van de loonen) en aan den anderen kant diende er tegen te worden gewaakt dat de belangen van den koelie te veel afhankelijk zouden worden gemaakt van die van den werkgever.
 Was het jaar 1920 in vele opzichten voor de meeste ondernemingen in de buitengewesten een ongunstig jaar, in 1921 had men aldaar met nog grooter moeilijkheden te kampen tengevolge van de in dien tijd zich scherp afteekende ontwrichting van het economische leven, welke zich o.m. demonstreerde in een snelle in-

M. A. VREESWIJK
WIJNHANDEL - UTRECHT
 Uitvoerige Prijscurant op aanvraag gratis.

BESCHIKBAAR.

PIANO'S
RIPPEN
P. Heinstraat 42
DEN HAAG
 Ook in huur en in huurkoop

Heeren- en Dameskleeding naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit

Gelegenheid tot Abonneeren

AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT
MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

J. P. BATENBURG & CO'S

MEUBELTRANSPORT-MIJ

Dr. Kuijperstr. 16

TEL. H. 545.

DEN HAAG.

MEUBELBERGING

RUIME UITPAKLOKALEN

VOOR

REISBAGAGE.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdags na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystraat 63.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58.

N.N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

Het beste adres voor Indische Families

voor In- en Verkoop van hun Meubelen is en blijft het van ouds als solied en reël bekend staande adres

J. HORNMAN & ZOON

TAXATEURS

Gr. Hertoginnet. 252, Den Haag, Tel. M. 391

.....naast het kantoor van de Beton-Maatschappij.....

Suriname en zijn economische toekomst.

Onder dezen titel een artikel van Prof. Mr. J. C. Kielstra in de Jan.-afl. van het Tijdschr. voor Economische Geographie. Als uitgangspunt nemend het voortreffelijke werk van Dr. M. van Blankenstein over Suriname, maakt hij o.m. de opmerking dat de schr. op één punt te weinig licht laat vallen bij zijn beschouwingen. Volgens Prof. K. is de tegenwoordige hulpbehoevende toestand voor een deel het gevolg van het feit dat de inheemsche bevolking van Suriname zich zelf niet genoeg inspant om vooruit te geraken. Te zeer verwacht men alles van de Regeering. „Eerst ter plaatse doen wat er werkelijk kan gebeuren; dan pas geeft het recht te klagen over een tekort van het moederland.”

Rubberperiodieken.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië. Dec. '20. Eenige opmerkingen over tap-systemen met betrekking tot de latex-productie, door E. Bendixsen (Holl. en Engelsche tekst).

Ned. Indisch Rubber- en Theetijdschrift. 15 Dec. '23. Mededeeling van het Bestuur der internationale vereeniging voor de rubbercultuur in Ned.-Indië. — Verpakken van rubber, door J. R. Harmsen. — De herziening der Statistiek. — De rubber-restrictie. — Oude werkwijzen en nieuwe mogelijkheden. — Het enten in de koffiecultuur, door Dr. P. J. S. Cramer. — Plantengroei en bodem (vervolg). — De rubberindustrie. — Het beheer eener theeonderneming.

De Indische Mercur.

No. 4. Uitvoer uit Java van suiker uit oogst 1923, door Dr. H. C. Prinsen Geerlig. — Aanteekeningen over den aanleg van zaadtuinen op de Pamanoekan- en Tjiasemlanden, door D. J. N. van der Hoop. — De Indische inkomstenbelasting van de Naamlooze Vennootschappen, door A. Ritz., besproken door Mr. Dr. B. J. F. Steinmetz. — Over den stand van den import van den koffiebessenboek uit Uganda. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zomede de overige wekelijksche berichten. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over de zgn. groote cultures: cacao, kina, koffie, rubber, suiker, tabak, thee.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 25. Het planten van boomen langs de wegen, door W. M. van Helten (vervolg). — Santos-koffie. — Voorgenomen verhooging der invoerrechten van thee in Nederland. — Verpakken van rubber, door J. R. Harmsen. — De maatregelen tegen het inslepen van vepest uit Australië. — Het tegenwoordige particuliere proefstationwezen op Java, door R. van Warmelo. — Overzicht van de productenmarkt.

Inter-Ocean.

Inhoud van Vol. 4, No. 11 (Nov. '23). The Philippines as a source of capital investment, by P. A. Hill. — Native markets of the Dutch East Indies (afbeeldingen eener pasar te Bandjermasin). — Sourabaya, the city of shark and crocodile, by L. Arnd. — Siam's leading agriculturist, by K. O. Moe. — Mintaraga (an ascetic cosmic lover), by M. V. Moens-Zorab (conclusion). — Ternate and the grotto of Sagea, by J. J. Breman. — Australia's valuable timber resources, by H. D. Neuby.

De Indische Post.

Het Nr. van 22 Dec. behandelt de Ned. Ind. Vereeniging voor Luchtvaart. — H. C. Delsman bespreekt de zeevisscherij in de Java-zee. — Verder o.a. nog een artikel over de Inlandsche pers.

De Hollandsche Revue.

Het Nr. van 15 Jan. is weer bijna uitsluitend aan Indië gewijd. Het brengt het portret van wijlen jhr. L. P. D. Op ten Noort, het wereldoverzicht, een karakter-schets (van Prof. J. C. van Eerde, directeur der afd. Volkenkunde van het Koloniaal Instituut), toneelkroniek, Commentaren (Nederland neemt niet genoeg notitie van Indië), het boek van de maand (Nederland in de Oost, door Prof. Treub), dameskroniek (o.a. huwelijkskansen in Indië) enz. Waaronder, vraagt het Vaderland, aan welk blad wij dit inhoudsoverzicht ontleenen, wordt de Holl. Revue niet officieel aan Indië gewijd?

Statistiek van de Scheepvaart in Ned.-Indië over het jaar 1922. Samengesteld bij het Hoofdkantoor van Scheepvaart. (Weltevreden, G. Kolff en Co.).

Verslag van den Dienst der Zoutregie over het jaar 1922. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

WISBRUN & LIFFMANN
Veenstraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELLEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELLEN.

Verslag van den Gouvernements Pandhuisdienst over het jaar 1922. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Importer's Directory of the Netherlands East Indies. Fifth edition. Published by the Division of Commerce of the Department of Agriculture, etc. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

's Lands Caoutchoucbedrijf. Verslag over 1921. Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel in N.I. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Over het klasse- en zonnestelsel der Buitenzorgsche Bouwverordening, door ir. Th. Karsten. (Locale Beldingen, 16 Dec. '23).

Onze onderzoekingsreis door de landschappen Roembia en Polea (Celebes). Uit het dagboek van H. van der Klift. (Orgaan Ned. Zendingvereeniging, Jan. '24).

The amphibia of the Indo-Australian Archipelago, by Dr. P. N. van Kampen. With 29 illustrations. (Leiden, E. J. Brill).

Het rapport van de Indische arbeidscommissie (slot) door H. Ch. G. J. van der Mandere. (De Vrijheid, 1 Jan. '24).

Verslag van den Dienst van het Boschwezen in Ned.-Indië over het jaar 1920 (met kaart, schaal 1:1.000.000) waarop is aangegeven de ligging der djati- en in stand te houden wildhoutbosschen op 1 Jan. 1921. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Verbodsbepalingen bij de Toradja's (vervolg), door J. Belkma. (Alle den Volcke, Jan. '24).

Een derde Ned.-Indisch Onderwijs Congres in 1924 door Th. H. (De Taak, 24 Nov. '23).

De poenale sanctie. De wonde plek, door R. M. S. Soeriokoesoemo. (De Taak, 15 Dec. '23).

Gemeente en kampong, door J. E. van Gogh. (P. E. 29 Nov. '23). — Economie in de desa. (Id. 20 Dec. '23).

Nota in zake maatregelen, getroffen op verkeers-hygiënisch- en economisch gebied in de door de Kloof-eruptie van 19 op 20 Mei 1919 in het gewest Kediri geteisterde streken. Geïllustreerd. (Kediri, 1923).

Tijd- en strijdvrage. Verspreide opstellen en polemieken, door S. A. Reitsma. (Bandoeng, 1923).

Verzameling van bescheiden en voorschriften betreffende de Protestantische Kerken in Ned.-Indië. Herzien en opnieuw uitgegeven onder toezicht van het Bestuur der Prot. Kerken. (Weltevreden, 1923).

Dienst van het Boschwezen in Ned.-Indië. Omvang en nut van 's Lands bosschen, van een behoorlijk beheer daarvan en storende invloed van de criminaliteit daarop. (Weltevreden, 1923).

Suriname.

Aan „De West” van 28 December ontleenen wij het volgende:

De gouverneur heeft 26 December een schrijven verzonden aan den Voorzitter der Koloniale Staten, waarin aan wij het volgende ontleenen:

In de maand November i.l. ontving ik van den minister van koloniën om bericht en raad een aan Zijne Exc. gericht request van eigenaren en vertegenwoordigers van plantages in Suriname, hetwelk ik in afschrift hierbij overleg.

Naar aanleiding hiervan schreef ik op 20 November i.l. aan den minister onder meer het navolgende:

„Over dit voor Suriname zeer belangrijk vraagstuk hield ik op 17 dezer in tegenwoordigheid van den gouvernements-secretaris een bespreking met den administrateur van financiën, den directeur van landbouw, nijverheid en handel en agent-generaal, welke bespreking werd bijgewoond door den heer M. C. J. Wellen, agent van de Nederlandsche Handelsmaatschappij en den heer L. Diephuis, directeur van de Cultuurbank.

Alle aanwezigen deelden mijn inzicht, dat de benarde omstandigheden waarin de landbouw in het algemeen en de koffie- en cacaoplantages in het bijzonder verkeeren, het treffen van maatregelen welke tot steun konden leiden, noodzakelijk maken.

Bleek het onmogelijk, zoolang de wereldhandel gedrukt blijft en het kweeken van een meer rendeeren stapelproduct (zoals bacove) niet is aangevangen, de ganschen landbouw ter hulp te komen, men was het over eens, dat althans tegenover de koffie- en cacao plantages iets zou moeten worden gedaan, zoowel om de lasten van die ondernemingen tijdelijk te verlichten

„SALLANDIA”

(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)

LINOLEUMWAS - WRIJFWAS

DE BESTE

CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA”, ZWOLLE

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
Salon de Rafrâchissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Piano's Orgels
G. A. J. VAN KALMTHOUT
Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562
Bisschop Hamerstraat 1-1a
Vleugels Kunstspelpiano's



ADI-POESTAKA
Boekhandel en Uitgevers-Mij.
L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het
„Java-Instituut” en van „De Commissie voor
de Volkslectuur” te Weltevreden.
Levering van alle Boeken op elk gebied, ook
Buitenlandsche Uitgaven.
Speciaal zijn we goed gesorteerd in
Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.
**Tempel en Paleis in
Hindoestan**
door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.
Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van
Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van
de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en
Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst
door TH. B. VAN LELYVELD.
Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche
grooten heeft verkeerd, is de eerste, die ons op syste-
matische wijze in het wezen der Javaansche danskunst
inleedt.
Het werk wordt o.a. verluicht door opnamen van
Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool
te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waar-
door de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis
maakt met de elementaire bewegingen van den Javaan-
schen dans.

**De Geur van Moeders
Haarwring**
door NOTO SOEROTO.
2E DRUK.
Prijs f 3.75.

Uit de Persbeoordelingen:
„. . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen
van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie
ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te
vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaan-
baar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel
en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de
dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.
[JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„. . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering
zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder
bezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefde-
lied van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet
eischt of afsmeeft, maar slechts dankt en bidt en
vereert De schoonheid van zijn vaderland en
de monumenten van de beschaving van zijn heet-
geliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het
lied rijst uit zijn ziel”
PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag
van Ned.-Indië”.

alsook om aan de eigenaars daarvan eenige aanmoedi-
ging tot het voortzetten hunner kostbare bemoeiingen te
schenken.
Werden, hetgeen niet denkbeeldig is andermaal meer-
dere plantages stopgezet, dan zou zulks een onbereken-
baar verlies voor Suriname beteekenen, wijl dan het
Nederlandsche kapitaal voor goed zou zijn afgeschrikt
en er zou onder meer een groot aantal immigranten ten
laste van het gouvernement worden gebracht.

Gegeven de onwaarschijnlijkheid dat de Nederland-
sche wetgever voorhands tot een aanzienlijke subsidie-
verhoging zou besluiten en de zeer besliste onmo-
gelijkheid om de Surinaamsche belastingen noemens-
waard op te voeren, werden ten slotte de twee volgende
mogelijkheden naar voren gebracht, waarvoor ik de
vrijheid neem de bijzondere aandacht van uw Excel-
lentie te verzoeken.
Aan de koffie- en cacaoplantages wordt de zooge-
naamde 15 cents vergoeding over 1923 kwijtgescholden,
met dien verstande, dat zulks ten aanzien van achter-
stallige betalings van die vergoeding alleen geschiedt,
bijkant het nog over 1921 en 1922 verschuldigde bin-
nen bekwamen tijd wordt aangezuiverd.

Dit achterstallige bedraagt over het jaar 1921
f 4283.60 en over 1922 f 50.576.40 alzo tezamen f 54.860.
terwijl de 15 cents vergoeding voor koffie- en cacao-
plantages over 1923 wordt geraamd op 157.551.50.
Deze maatregel is aanvechtbaar, maar hij biedt deze
bijzondere voordeelen:

- a. dat uit het nog van de begroting voor 1923 voor-
immigratie resterend ongebruikt bedrag van f 350.000
een deel alsnog middellijk voor immigratie wordt be-
stemd;
- b. dat de begroting voor 1923 niet wordt over-
schreden;
- c. dat het weldra noodzakelijk executeeren van be-
lastingschuldige plantages, hetgeen het verdwijnen van
die ondernemingen beteekent, kan worden opgeschort;
- d. dat aan koffie- en cacaoplanters, die aan diverse
belastingen tezamen over 1921 en 1922 nog een ge-
zamenlijk bedrag van ongeveer f 323.000 schuldig zijn,
althans eenige materiele steun wordt geboden, terwijl
zij door dezen en den navolgenden maatregel van Be-
stuurswegen worden aangemoedigd om hunne plantages
in stand te houden.

De tweede mogelijkheid, welke in vorengenoemde be-
rekening door alle aanwezigen met klem werd bepleit,
is het met ingang van 1 Januari 1924 afschaffen van de
15 cents vergoeding, waardoor dus alle planters van elke
directe bijdrage in de aanvoerkosten zouden worden
ontheven.
Zal ook dit een praktische en morele steun aan de
ondernemingen beteekenen, men meende dat ook andere
argumenten voor een dergelijke regeling waren aan te
voeren.

In verband met onze ruimte kunnen wij de rest van
dit stuk hier niet opnemen.
In antwoord op dit schrijven aan den minister heeft
de Gouverneur den 25sten December een telegram ont-
vangen, waarin wordt gezegd, dat Zijne Excellentie be-
reid is zijnen opvolger voor te stellen ter tegemoet-
koming in den nood der koffie- en cacaoplantages aan
deze de 15 cents vergoeding over 1923 en 1924 kwijt te
schelden mits het achterstallige over de voorafgaande
jaren wordt aangezuiverd.
Aan het einde van dit telegram zegt de minister:
„wil spoedigst Staten raadplegen en uitslag seinen voor
dezerzijdsche wijziging eerlang in te dienen begroting
1924”.

Aan de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp
tot vaststelling van de koloniale huishoudelijke begroo-
ting van Suriname voor het dienstjaar 1924.
Aan de memorie van toelichting wordt het volgende
ontleend:
In verband met den benarden toestand van 's rijks
financiën is de voorloopige begrooting vóór de indiening
van het tot vaststelling daarvan strekkend wetsontwerp
opnieuw aan een nauwkeurige beschouwing onderwor-
pen teneinde voor zoover de levensbelangen daardoor
niet zouden worden geschaad, zoo mogelijk nog tot
verdere verlichting van lasten voor de schatkist te ge-
raken. Als gevolg hiervan kan de raming der uitgaven
alsnog met f 147.500 worden verminderd.
Ondanks de gevolgde versoberingspolitiek is de eind-
raming van de rijksbijdrage aan de koloniale geld-
middelen, waarmee het onderhavig wetsontwerp reke-
natie houdt, slechts weinig beneden het voor 1923 be-
schikbare gesteld subsidie-bedrag gebleven. Inzonder-
heid tengevolge van de omstandigheid, dat bij deze be-
grooting voortgezet wordt de bij de begrooting voor

1923 aangevangen zuivering van het geldelijk beheer der
kolonie, is nl. aan de opbrengst der „gewone” middelen
een tot dusver daaraan ten goede komende en als zoo-
danig op den omvang van het subsidie-bedrag invloed
oefenende ontvangstpost van f 100.000 ontvallen.

Wat betreft de kosten van een onderzoek, naar de
geschiktheid van gedeelten van de kolonie voor vestiging
van landbouwondernemingen, met toepassing van
mechanische hulpmiddelen gedreven, heeft de minister
in zijn Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag
der Eerste Kamer nopens de Surinaamsche begrooting
1923 medegedeeld, dat de Gouverneur aanvankelijk de
mening is toegedaan, dat, ofschoon het belang van de
in het rapport van den heer Pyttersen omtrent land-
bouw-aangelegenheden in Suriname aanbevolen, in de
kolonie te verrichten proefnemingen en opnamen niet
moet worden onderschat, het dadelijk nut en de oppor-
tunitet van te treffen voorzieningen voor het oogenblik
niet in die mate mogen wezen dat van die boven andere
ter opbeuring van den landbouw voorbereid wordende
maatregelen de voorrang zou moeten worden gegeven.
De minister gaf daarmee te kennen, dat eene nadere
gedachtenwisseling met den Gouverneur zoude moeten
uittmaken, in hoever eerlang de indiening zou kunnen
worden tegemoet gezien.

In afwachting daarvan is de ter zake in de begrooting
voor het loopende jaar voorkomende Memoriepost niet
mede in het wetsontwerp opgenomen, zomin als dit in
de voorloopige begrooting plaats vond.
De uitgaven voor kosten voor nieuwe werken, buiten-
gewone uitgaven voor onderhoud en herstelling aan
landsgebouwen en eigendommen enz. zijn voor 1924
zoo veel mogelijk beperkt; het oorspronkelijk op f 152.500
geraamd crediet is door den minister verminderd tot
f 112.500 tegenover eene raming voor 1923 van f 200.000.

Op het ingezonden stuk in „Het Volk” — zie ons vorig
nummer — waarin de verkoop van Suriname werd
aanbevolen is in het nummer van 21 Januari een ant-
woord gevolgd van den heer A. Akkerman, die het
voorstel verre van moreel acht. Na een goed betoog be-
sluit de schrijver: „Laten wij evenwel nimmer met voor-
stellen komen om onze overzeesche gewesten te
onzen voordeele te versjacheren, want dan zouden wij
onze beginselen schromelijk te kort doen.”

Uit het antwoord van v. Z. in het nummer van 25
Januari blijkt dat de schrijver de mentaliteit der Suri-
naamsche bevolking niet kent. Weet hij hoe de Ameri-
kanen alles wat maar een druppel negerbloed heeft
behandelt en weet hij dat het overgrote deel der be-
volking van Suriname bestaat uit wat de Amerikanen
„coloured people” noemen?
En nog een vraag: hoe weet hij dat de Amerikanen
Suriname willen koopen?

In „De Amsterdammer” van 19 Januari een zeer waar-
deerende bespreking door J. Bocke, van Dr. Blanken-
steijn's boek „Suriname” met eenige aardige kiekjes.

Curaçao.

De herziening van het Regeeringsreglement.
III.

Bij het bovenstaande sluit zich aan de vraag: hoe
denkt de commissie over de artikelen 48 en 49 van het
Regeeringsreglement?
Art. 48, men weet het, geeft aan de Kroon de be-
voegdheid, op een drietal uitzonderingen na alles bij
K.B. te regelen wat volgens het Rr. vatbaar is voor
regeling bij koloniale verordening of plaatselijke keur.
De commissie komt tot het besluit, dat deze bepaling
moet vervallen. Haar gedachtengang is hierbij aldus:
Art. 61 der Grondwet bepaalt uitdrukkelijk, dat „de
regeling van de inwendige aangelegenheden” van
Curaçao overgelaten zal worden aan aldaar gevestigde
organen, tenzij bij de wet aan den Koning is voorbe-
houden de bevoegdheid tot „regeling van bepaalde onder-
werpen of voor bepaalde gevallen”; de Kroon kan dus
alleen in deze optreden, als de wet haar daartoe be-
paaldelijk vrijheid geeft; eene algemeene bevoegdheid
van de Kroon, als in art. 48 oud Rr. toegekend, is dus
onbestaanbaar met art. 61 tweede lid der grondwet. Wij
gelooven, dat deze redeneering juist is.
Art. 49 regelt het Koninklijk vernietigingsrecht van
verordeningen. Schorsing is thans niet bekend. De regel
is aldus, dat eene door den Gouverneur na verkregen
goedkeuring van den Kolonialen Raad vastgestelde ver-

BESCHIKBAAR.

EINDHOVENSCHE BOOMKWEKERIJ
TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634
LEVERING VAN ALLE SOORTEN
BOOMEN EN PLANTEN
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
SPECIAAL ADRES VOOR HET
AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJ
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeefster



Uit de persbeoordelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen”.

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangerakt door verheven wijsheid”.

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*)

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin”.

(Top Naeff in *De Amsterdamer*).

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adel er van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen”.

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

BEZOEKT DE TOONKAMERS van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid



Heulstraat 19 - Den Haag

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10—6 uur: 's mid-dags tusschen 12—2 uur gelegenheid tot het ge-bruiken van *nassi goreng* of *bamie*. 's Maandags *Ketoepat* met toebehooren. Donderdags en Vrijdags *djanganan (gado-gado)* tegen f 0.75 per portie en 's Zaterdag rijsttafel à f 1.50 en f 0.75.

Tusschen 3—6 uur thee of Indische stroop met *kwee-kwee*, à f 0.25 per portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	<h2>Hollandsche Bank voor West-Indië</h2> Heerengracht 252 AMSTERDAM Telefoon N. 3290 CURAÇAO CARACAS VENEZUELA 130 Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.	Incasseeringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
---	---	---

ordering onverwijld aan den Koning gezonden wordt, en eerst afgekondigd, nadat van den Koning bericht is ontvangen, dat hij hem geen voornemen tot vernietiging bestaet, of nadat 6 maanden verlopen zijn zonder dat de Gouverneur bericht ontvangen heeft, dat vernietiging heeft plaats gehad of in overweging is. In spoedeisende gevallen, ter beoordeeling van Gouverneur en van Raad van Bestuur, kan eene koloniale overorde-ning vroeger worden afgekondigd en ingevoerd. De vernietiging moet geschieden bij met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord, wegens strijd met wet of algemeen maatregel van bestuur (artt. 49, 50, 51 R.r.).

Het is te verstaan, dat in den geest, waarvan bij de laatste grondwetsherziening is uitgegaan, behoefte gevoeld is, voor dit onderwerp nadere regelen te stellen, ten einde grondwettelijke waarborgen te geven, dat in de richting van autonomie wordt gestuurd, en het vernietigingsrecht te leggen in de handen van de wet-gevende macht. Het nieuwe artikel 62 der Grondwet doet dit, en noemt als vernietigingsgronden: strijd met de grondwet, met de wet of met het algemeen belang. Bovendien kent het tweede lid van dit artikel aan den Koning een schorsingsrecht ten aanzien van deze ver-ordeningen toe.

Hieruit ziet men, dat de autonomie, aan de voormalige „koloniën” toegekend, niet in alle opzichten te ver-gelijken is met die van provinciën en gemeenten, welke verordeningen door den Koning vernietigd kunnen worden. Dit aan het adres van hen, die in Curaçao in dezen tijd in woord en geschrift eene vergelijking maken tusschen de autonomie der overzeesche gebiedsdeelen en die der provinciale en locale gemeenschappen van Nederland.

Verschillende vragen komen bij de regeling van deze stof aan de orde. Vooreerst deze: bestaat er tusschen vernietiging en schorsing een zoodanig onlosmakelijk verband, dat niet vernietigd zou kunnen worden zonder voorafgaande schorsing? Ik meen, dat het tegendeel reeds hieruit blijkt, dat het initiatief tot eene vernietigingswet ook toekomt aan de Staten-Generaal. De commissie schrijft dan ook terecht voor, dat de door den Gouverneur aan den Koning toegezonden verordening, door dezen aan de Staten-Generaal moet worden mee-gedeeld.

In de tweede plaats vraagt men zich af of schorsing- en vernietigingsrecht ook nader aldus kunnen geregeld worden, dat deze rechten in omvang en duur beperkt worden. Bij eene vergelijking der beide leden van art. 62 der grondwet valt het op, dat het vernietigingsrecht absoluut gegeven wordt, terwijl de bepaling van de wijze, waarop het schorsingsrecht zal moeten worden uitgeoefend, aan de wet wordt overgelaten.

Ofschoon het ongetwijfeld in de bedoeling gelegen heeft, alle Koloniale verordeningen aan de mogelijkheid van schorsing en vernietiging bloot te stellen, en dit in de woorden der grondwet duidelijk tot uiting komt, zal men niet aanstonds willen toegeven, dat ten aanzien van den duur dezer mogelijkheid geen reden tot onzekerheid aangaande de bedoeling van den wetgever bestaat. Men heeft de meening verdedigd, dat het tegenwoordige Regeeringsreglement bedoelt, alleen *nieuwe* verordeningen vernietigbaar te maken, en zich daartoe beroepen op den regel van art. 50, dat afkondiging van koloniale verordeningen alleen geschiedt, wanneer blijkt, dat vernietiging niet te wachten is, en op de in het begin ver-melde bevoegdheid van de Kroon krachtens art. 48 R.r. Toegegeven moet worden, dat zoodanige beperking aanbeveling kan verdienen. Daaraan toch is eene voort-durende belemmerende bedreiging verbonden. Dit klemt te meer, wanneer men aanneemt, zooals de commissie ook doet, dat een stelsel van verdraagde afkondiging, als nu art. 50 R.r. geeft, niet meer strookt met de gedachte van meer autonomie, en met het schorsingsrecht als zoodanig, dat eene verbindbare verordening onderstelt. Hoe wenschelijk ook, ten aanzien van het vernietigingsrecht laat de grondwet o.i. geen beperking toe.

Loodsdienstverordening.

De Gouverneur heeft den K. R. meegedeeld, dat hij zich met de wijzigingen in het ontwerp aangebracht niet kan vereenigen, en dit niet door hem wordt vastgesteld.

Erkenning van natuurlijke kinderen.

De Koloniale Raad heeft het meermalen door ons besproken ontwerp met 5 tegen 2 stemmen verworpen. Behalve de heer Penso, die, zooals de officiele notulen zeggen, „met enkele woorden zijn stem motiveerde”, voerde alleen de heer C. S. Gorsira J. P. Ezn. het woord. Wij hebben zijn redevoering niet erg best be-grepen. Hij sprak van rekening houden met „de toe-standen zooals zij hier zijn”; van „eene klasse...”, voor

wie het familieleven met voortplanting volgens ons begrip en onze burgerlijke instellingen, niet aanvang-dadelijk bij de vereeniging der twee geslachten, maar dikwijls pas later als de omstandigheden het toelaten” van „samenstelling der maatschappij uit twee of meer tegenover elkaar staande rassen, waarvan het eene door traditie dominant(?) boven het andere, terwijl bij het zwakkere het zwakke geslacht in hare ontwikkeling zich nog niet heeft toegeëigend de moderne ideeën ten aanzien van voortplanting”.

Wij wagen de veronderstelling, dat ook de gemachtigde van den Gouverneur het betoog niet geheel heeft kunnen volgen, want deze deed geen poging het te weerleggen, en bepaalde zich tot deze verdediging: wie vóór het voorgestelde is, moet vóórstemmen, en wie er tegen is stemt tegen.

De „Amigo” schrijft naar aanleiding van een gedeelte van bovenstaande redeneering van den heer Gorsira: „Wanneer het ras, „dat door traditie domineert”, zich beter van zijn roeping, van zijn hoogere beschaving en van het *noblesse oblige* bewust was, zou dit zedelijk overwicht en dit voorbeeld van bovenaf „bij de zwakkeren” evenzeer de zucht tot navolging ten goede prikkelen, als zij nu het verderfelijke voorbeeld onder den dwang van den arbeider in(?) volgen.”

en laat daarop volgen: „Ook hier betreft het een kanker onzer maatschappij, die niet genezen wordt met door de vingers te zien, of de oogen er voor te sluiten. Waar dit euvel wordt ver-ontschuldigd, goedgepraat of erger nog in bescherming genomen, blijft die kanker ongestoord voortwoekeren en de levenskiemen onzer maatschappij aantasten.

Ieder moet meewerken aan den opbouw en aan het beschavingsproces der maatschappij en hoe hooger men staat op den maatschappij ladder, des te grooter zal de invloed ten goede zijn die van zoo iemand uit-gaat.

Juist van dezulken kan de medewerking bij dat proces het allerminst gemist worden.”

Uit den Verrren Vreemde.

Verwachte ministerieele crisis in Japan.

Den 26en Januari is de prins-regent van Japan Hirohito getrouwd met prinses Nagako. Berichten heb-ben ons erop voorbereid, dat, om de hierbij passende feestvreugde niet te storen, gewacht werd tot na den afloop ervan om in het Lagerhuis een motie van wan-trouwen aan de orde te stellen tegen het Japansche kabinet, dat kortgeleden is opgetreden. Is dit gerucht niet uit de lucht gegrepen, dan staat Japan vermoedelijk weer spoedig een ministerieele crisis te wachten.

Een sterke partij in het Lagerhuis schijnt de wijze waarop het kabinet is tot stand gekomen te veroor-deelen, als niet overeenkomstig de grondwet.

Intusschen heeft de Japansche legatie in Den Haag een nitteksel verspreid van een door baron Matsui, den minister van buitenlandsche zaken, in den landdag ge-houden rede, die, tusschen vredelievende verzekeringen, de voetangels en klemmen toch niet schuif doet gaan, welke liggen tusschen de ongeveer gelijklopende woor-den van aanhef en slot: Japan wil vrede, maar het heeft zijn eigen opvattingen van ontwikkelen der be-schaving en van toepassen der rechtvaardigheid.

Wij geven het uittreksel weer zooals de Japansche legatie het heeft verspreid.

Japan's algemeen internationale politiek wil de bevoor-dering van vrede en de ontwikkeling van de beschaving, zoowel in het oosten als het westen. De regeering is vast-besloten, het verdrag inzake beperking van de vlootbe-wapening, zoowel naar den geest als naar de letter, te eerbiedigen, terwijl Japan tot praktische toepassing van de bepalingen overgaat in alle gevallen, waarin het verdrag onverwijld uitvoering toelaat. Het vier-mogend-heden-verdrag is zoowel een aanvullende waarborg van den algemeenen vrede als een instrument tot bevordering van eendracht en samenwerking tusschen de belang-hebbende mogendheden in het gebied van den Stillen Oceaan. Ofschoon het Engelsch-Japansche bondgenoot-schap is beëindigd, vertrouw ik er toch op dat de innige en historische betrekkingen die sedert lang tusschen de beide landen bestaan, onbeperkt in den geest der twee volken blijven voortbestaan.

Het verheugt mij, zoo ging de minister voort, dat de traditioneele vriendschappelijke betrekkingen met de Vereenigde Staten voortduren, doch er is reden tot spijt over de behandeling van Japansche onderdanen aan de kust van den Stillen Oceaan. De regeering, die hier staat voor een buitengemeen ingewikkeld en delicaat probleem, wijdt hieraan haar bijzondere aandacht en

IN KRINGEN

waar men tot oordeelen bevoegd is, beschouwt men Aambeienzalf van broeder Benedictus als het eenigst, nooit falende middel. Prijs p. p. fl.— Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

BESCHIKBAAR.

P. H. MATLA Pansier-straat 33 **SCHEVENINGEN**

Motor- en Rijwielhandel Reparatie- Inrichting



MOFFELN EN NIKKELEN ZEER BILLIJK

Lunchroom
DE OUDE VETTE HEN
DEN HAAG bij het Stadhuis

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
GROENMARKT 27
TELEFOON No. 2512
DROGERIEN :: CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

neemt alle noodige stappen. Het ligt in het voornemen der regering, de krachtigste pogingen te doen, opdat het vraagstuk een behoorlijke oplossing krijgt.

Wat Rusland betreft, betreurt ik te moeten zeggen dat in weerwil van herhaalde onderhandelingen, geen regeling is verkregen. De regering wenschte betrekkingen van goede nabuurschap in het leven te roepen, niet alleen wegens de nauwe geografische en economische verwantschap, doch ook tot regeling van de verschillende bestaande problemen. Het is het doel der regering, Japans rechten en positie, die het tot nog toe rechtmatig heeft bezeten, te verzekeren, en de economische betrekkingen tusschen de beide landen tot ontwikkeling te brengen.

De tegenwoordige staat van zaken in China, waarmee onze belangen nauw verbonden zijn, is nog altijd onzeker, zoodat zelfs leven en goed van buitenlanders herhaaldelijk worden bedreigd. Het voortbestaan van een dergelijken toestand is zeer ongelukkig voor China en ondragelijk voor de mogendheden, vooral voor Japan, dat een vriend is van China en welks gebied aan dat van China grenst. De regering hoopt, dat regering en volk van China zich zoo spoedig mogelijk vereenigen tot het doen van een poging tot verbetering van het binnenlandsch bestuur, de vestiging van een sterke, eensgezinde regering en tot bevordering van de ontwikkeling des lands. Dit dient het werk te zijn van het Chinese volk; noodelooze tusschenkomst van buiten af dient niet plaats te hebben. Geleid door dit beginsel, zal de Japansche regering in vriendschappelijke geest en met rechtvaardigheid er naar streven, de verstandhouding tusschen de beide landen en de ontwikkeling van hun beschaving en economische zaken te bevorderen. In overeenstemming met deze politiek en met volledige eerbiediging van de verschillende verdragen en besluiten, door de Washingtonsche Conferentie aangenomen, zal de regering maatregelen nemen, noodig om met China te onderhandelen. Oogenschijnlijk dient de internationale samenwerking het leidend beginsel te zijn, doch de regering houdt de bijzondere betrekkingen in het oog, die tusschen de twee landen bestaan, en zal niets nalaten, dat gewenscht is in verband met haar toekomstige betrekkingen met China.

Rechtvaardigheid en de bevordering van den vrede in de geheele wereld vormen den grondslag van Japan's buitenlandse politiek.

Een Japansche missie.

Een Japansche missie zal, naar de „N. R. Ct.” meldt, in Februari en Maart Belgische, Fransche en Nederlandsche havensteden bezoeken. Zij bestaat uit zeeofficieren en officieren van de handelsmarine, ingenieurs en architecten en staat onder leiding van kapitein Takahashi en ingenieur Hadoma. De bedoeling is, studies te maken met het oog op den nieuwen aanleg van de Japansche havens, die door de aardbeving geleden hebben.

Onrust in de Philippijnen.

Er schijnt weer groote onrust in de Philippijnen ontstaan te zijn. De Times meldde, dat in Soerigao, op het N.-O. schiereiland van Mindanao, de inboorlingen zich hebben laten wijsmaken, dat dr. Rizal, een der leiders van het verzet der Philippino's in 1897 en deswege toen terechtgesteld, weer in het leven is teruggekeerd, om den bevrijdingskrijg te voeren. Vele inlanders op het schiereiland en de nabijgelegen eilandjes hebben zich bij de opstandige beweging aangesloten.

De Amerikaanse politiemacht heeft bij de botsingen vrij ernstige verliezen geleden. De commandant van de politietroepen op Scanjao had de operaties zelfs moeten staken in afwachting van versterking. De kruiser Sacramento vaart in de buurt.

De gouverneur-generaal, generaal Wood, heeft versterking gezonden, aan de politietroepen opdracht gegeven krachtig tegen de opstandelingen op te treden en deze ook in hun schuilhoeken aan te tasten, waarbij het geslacht van de Sacramento steun heeft te verlenen.

De vlootbasis Singapore.

Volgens de Westminster Gazette heeft de nieuw opgetreden Britsche regering besloten het Singapore-oorlogshaven-plan, uit bezuinigingsoverwegingen, op te geven.

Pas had men juist gelezen, dat met de voorbereidingswerkzaamheden een begin was gemaakt.

In hiernede het plan voor goed van de baan? Dat is zeer te betwijfelen, het vormt een onderdeel van de politiek, die zegt gericht te zijn, op het behoud van den vrede door evenwicht in het gebied van den Grooten Oceaan. Als zoodanig zal het t.z.t. wél weer aan de orde komen.

Uitsstel, geen afstel waarschijnlijk.

N. V. Meubelfabriek „DELTA”
Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893
NIJMEGEN
Wij kunnen U momenteel aanbieden: **S**
Complete Huiskamers van af f 315.-

Voor candidaat-landverhuizers.

Het Bemiddelingsbureau voor Trans-Atlantische Emigratie te 's-Gravenhage heeft verzocht het volgende bericht op te nemen:

Door een misverstand is bij velen de voorstelling gewekt, als zou dit bureau reisgeld voorschieten aan onbemiddelde landverhuizers. Dit is niet het geval. Zij, die zelf geen geld hebben, kunnen van de diensten van dit bureau alleen dan gebruik maken, als hun gemeentebestuur de reiskosten wil voorschieten.

De directie ziet zich tot haar leedwezen genoodzaakt brieven van werklooze candidaat-landverhuizers, die geen geld of geen toezegging van gemeentelijken steun hebben, onbeantwoord te laten.

De Mount Everest-expeditie.

Als deelnemers aan de Mt. Everest-expeditie, die tegen het einde van Maart van Darjeeling zal vertrekken, worden genoemd: generaal C. G. Bruce zal weer de leiding op zich nemen, verder zullen de navolgende leden der expeditie van 1922 weer van de partij zijn: majoor Norton, als tweede commandant, Leigh-Mallory en Howard Somervell, de kapiteins Noel, Geoffrey Bruce en Morris.

Nieuwe deelnemers zijn: N. E. Odell, van het Imp. College of Science, Bentley Beetham, A. C. Irvine van Merton College te Oxford, J. V. Harard van de Royal Society's Club, majoor Hingston en E. O. Shebbearl van het boschwezen in Eng. Indië.

Kapitein Noel zal opnieuw voor de kinematographische opnamen zorgen. Majoor Hingston gaat mede als officier van gezondheid en bioloog.

In Mei zal de eigenlijke aanval op den top aangepakt worden.

Oppositie tegen den Sahara-spoorweg.

L'Ére Nouvelle bestrijdt vinnig het droombeeld van den spoorweg. Het is een mooi denkbeeld voor propaganda, doch het is zuiver een hersenschim. De onoverkomelijke bezwaren worden geheel over het hoofd gezien, zoo lezen wij in „Het Vaderland”.

Men bedenke, dat 3000 K.M. rails gelegd zouden moeten worden, die tusschen 500.000 à 1 miljoen frank de K.M. zullen kosten te staan! En dat door een streek, waar zelfs geen plantengroei is, waar ook nooit eenige welvaart kan worden gebracht!

L'É. N. acht het een misdadige dwaasheid zulk een onderneming te beginnen, terwijl er elders zooveel meer te doen is en nergens geld is te krijgen. Zoo vraagt het koloniaal program van minister Sarraut vier milliard fr., en er is nog geen frank van uitgegeven; de spoorlijn in Fransch Congo is alleen tot stand kunnen komen dank zij de vasthoudendheid van den gouverneur, die van alles wat slecht is werd beschuldigd; overal in de kolonies komt men spoorwegen tekort; in Indo-China wachten tal van ontworpen lijnen op een toewijzing van fondsen, en dan wil men de Sahara-woestijn met een spoorlijn doorkruisen!

Er zijn twee redenen mogelijk; economische of militaire overwegingen kunnen de voorstanders van het plan hebben gedreven. De economische waarde der spoorlijn moet op nihil worden gezet. Geen enkel product kan even goedkoop met den trein door de Sahara als over West-Afrika en per schip worden vervoerd. En uit strategisch oogpunt is de lijn even onnoodig. In geval van oorlog is door een Fransch-Engelsch verbond de zeeweg veilig en in geval van een Fransch-Engelschen oorlog de Middellandsche Zee voor den doorvoer van troepen naar Europa gesloten.

Den Sahara-spoorweg achten ook andere bladen een gevaarlijk avontuur, dat tijdig dient te worden afgewend.

Boycott in Zuid-Afrika.

Waarschijnlijk tengevolge van vijandige redevoeringen, gehouden door vooraanstaande Indiërs in Indië, is te Lydenburg een krachtige beweging ontstaan tegen de Aziaten. Daar ter stede heeft niet minder dan 95 pCt. der blanke bevolking een belofte geteekend om geen zaken te doen met Aziatische handelstui of winkeliers. De hoeren, evenals de Europeesche groothandelaars en alle andere gemeenten van Transvaal, zijn uitgenoodigd om zich bij de beweging aan te sluiten.

Indien dit bericht juist is, is er dus verscherping van de tegenstellingen te verwachten in plaats van een verzachting ervan.

Rechtshouden bij de Noordpool.

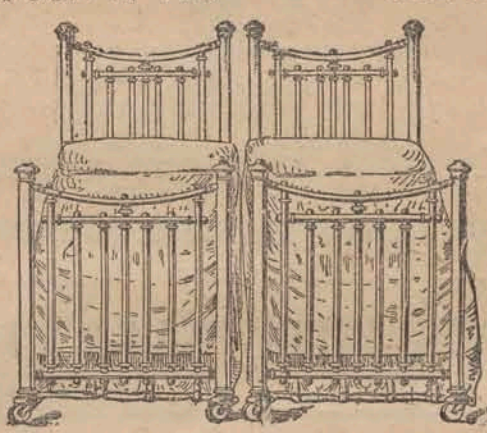
Toen indertijd de wereld werd verrast door het ongeveer tegelijkertijd bereiken van de Noordpool door Peary en door Cook, gaf een Duitsch spotblad de aardige plaat „rechtshouden” voor het gedrag naar de pool. Daargelaten in hoever Peary inderdaad de juiste plek bereikt heeft, en daargelaten dat sedert is vastgesteld

DE
„ADI POESTAKA”
UITGEVERS-MIJ EN
ALGEMEENE BOEKHANDEL
Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage
levert

ALLE WERKEN
OP ELK GEBIED

Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en Moderne Europeesche Talen

W. J. M. SIMONIS
voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
TELEFOON H. 4420 DEN HAAG



Specialiteit in BEDDEN
Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
Magazijn geopend van 8 1/2 tot 6 uur.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST”
hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurans en Leeszaal van de **Amsterdamsche Burgerwacht**, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.
Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

BESCHIKBAAR.

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

**KANTOORBOEKEN
LOSBLADIGE BANDEN**

VOOR ALLE DOELEINDEN
VRAAGT GEILL. CATALOGUS

H. v. RIJMENAM - DEN HAAG
ORANJELAAN 21, Telef. 2157/58

**BINDT GIJ AL ZELF UW MUZIEK
IN EEN H.V.R. BAND?**

Alle bladen liggen volkomen vlak - Vraagt uwen Boekhandelaar

FIRMA J. ASJES Ez.
CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK
ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR
.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

**NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW
NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE**

In den nu loopenden jaargang (Mei 1923—April '24)
verschenen de volgende belangrijke, rijk geillu-
streerde bijdragen:

- Dr. F. D. K. BOSCH, Een hypothese omtrent den oorsprong der Hindoe-Javaansche kunst.
- S. KALFF, Iets over Blitar.
- Prof. J. A. LOEBER, Een oeroud wapen. II. Het blaasroer in Europa.
- Dr. J. I. PAERELS, De Katoen-cultuur. De cultuur van Gambir in den Indischen Archipel.
- P. B., Boeatan's Expositie.
- Dr. EUG. M. M. PARAVICINI, Over de kapmessen van Nederlandsch-Indië.
- Prof. Dr. Ph. S. VAN RONKEL, Een nieuw boek over een oude beschrijving van Indië en China.
- Jhr. B. C. C. M. VAN SUCHTELEN, De ruïne van het oud-Portugeesche fort op Poeloe Endeh (Zuid-Flores) met naschrift door Dr. G. P. ROUFFAER.
- Een zilveren huideblijk aan de Koningin uit Borneo's binnenland.
- W. O. J. NIEUWENKAMP, Een kort bezoek aan de eilanden Kisar, Leti en Roma.
- Z., De Sultan van Boeloengan.
- PROF. Dr. N. J. KROM, De waardeering der Hindoe-Javaansche kunst. Bodhisattwa van Plaosan.
- ANNE HALLEMA, Een meesterwerk van Boeddhistische kunst.
- W. O. J. NIEUWENKAMP, Een voorraadschuur en een offerhuisje op Timor.
- Th. VAN ERP, Voorstellingen van vaartuigen op de reliefs van den Boroboeoer.

Proefnummer wordt op aanvraag gratis toegezonden.

TRICOT ONDERGOEDEREN
VAN
JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

dat Cook er stellig niet geweest is, wordt de geestige zet van het humoristisch blad in het tegenwoordige als van zelf weer in herinnering gebracht.

Er is drang naar de Noordpool, wedijver door de lucht, imperialistische wedijver om het land, dat er wellicht onder het ijs kan zijn verborgen.

Door een onwillekeurige vlucht van het groote Amer. luchtschip „Shenandoah”, die wondergoed is afgeloopen, is de aandacht nog in het bijzonder gevestigd op het Amer. plan, om met dezen Seppelin een noord-pooltocht te volbrengen.

Canada voelt zich veel nauwer verwant aan het noordelijk ijsgebied dan zijn zuidelijken buurman, en zou niet gaarne tusschen twee deelen van N. Amerika in besloten worden. Het heeft verzet aangeteekend tegen den nieuwen tocht van het luchtschip, waarvan de bedoeling zou zijn, dat de Ver. Staten het vasteland aan de Noordpool zullen annexeren. Canada meent, dat het gaat om een miljoen vierk. mijl grondgebied.

Deskundigen in arctische wetenschap zeggen wel, dat er om zoo te zeggen geen vasteland van beteekenis te vinden is of te annexeren valt, maar dat moet nog blijken. Intusschen heeft Denby, de Amerik. min. van Marine, erkend, dat de tocht niet bedoelt Amundsen te helpen, als dit noodig mocht zijn, doch in het hooge Noorden nieuw land wil ontdekken en in bezit nemen voor de Ver. Staten.

Denby zeide dienaangaande in de Marine-commissie van het Huis v. Afgevaardigden o.a.: „Het feit, dat er een uitgestrekt, ongeëxploreerd gebied is, dat grenst aan Alaska, is een voortdurende prikkeling voor de Ver. Staten. Het hoofddoel met den voorgenomen vliegtocht van de „Shenandoah” naar de Noordpool is door het groote publiek niet begrepen. Het is niet de bedoeling, de pool te ontdekken; wij trekken de prachtige ontdekking van schout-bij-nacht Peary niet in twijfel; maar wij willen uitvorschen of daar land is en welke er de hulpbronnen van zijn. Indien wij dit jaar niet gaan, zal het in het geheel geen doel hebben, te vertrekken. Wordt het niet binnen het jaar gefotografeerd en in kaart gebracht door de Ver. Staten, dan zal een andere mogendheid het reeds hebben gedaan. Wij beschikken over de hulpmiddelen om den tocht gemakkelijker te maken. Het is een bekend feit, dat er uitgestrekte onbezochte gebieden zijn binnen den poolcirkel en de geleerden gelooven, dat veel van dit gebied wordt ingenomen door land. Dit gebied zal ongetwijfeld van groote strategische waarde worden, met het oog op oorlog en handel in de toekomst. Of er land is of niet, het gebied dient aan de Ver. Staten toe te behooren”.

De reis zal niet gaan via Spitsbergen, doch over San Diego, Seattle en Nome, in Alaska, waar het Amerik. oorlogsschip „Ramapo” wordt gestationneerd aan welks mast de „Shenandoah” zal worden gemeerd. En de tocht zal worden ondernomen als... er voldoende vrijwilligers zijn; want de Amerik. Jantjes hebben niet veel vertrouwen in het luchtschip en in Mae Cary, den voor den tocht aangewezen commandant. Zij hebben meer op met kapitein Heinen, den Zeppelin-expert, die het losgeslagen luchtschip heeft weten te behouden en weten terug te brengen; doch dat is een Duitscher.

Canada, Amerika, Amundsen de Noor, Heinen de Duitscher: rechts houden!

Mededeelingen.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:
Mej. A. G. Olthof, Duysstraat 47a, Rotterdam; mej. J. J. C. Guljé, Gemeente-Ziekenhuis, Slijkende 2, Den Haag, beiden als verpleegster 1e klasse bij den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst.
C. Lion Cachet, te Vreeland, als Administratief Ambtenaar B. B.

Mutaties van 23 tot 30 Jan. 1924.

Nieuwe leden:

- Fr. van den Bosch, Amsterdam, Middenweg 143, f 5.
- Dr. A. C. Wittenrood, Den Haag, Stadhouderspl. 16, f 5.
- E. E. van Blokland, Tandarts, Den Haag, Regentesse-laan 30, f 5.
- Dr. A. C. Mouljn, Arts, te Soemenep, f 5.
- J. Jalink, Ambt. Gouv. Zoutverpakking te Kaliangel (Madoera), f 5.
- Mevrouw E. Nijland-Gijsberts, Rotterdam, Beukelsdijk 158, f 5.

A. GRUDA & C. REINKENSTRAAT 8
TELEF. N. 2692
Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis”

Dames- en Heerenkleeding naar Maat
Prima Engelsche en Schotsche Stoffen
Scherp concurreerende prijzen

Contributieverhoogingen:
Prof. J. C. van Eerde, Amsterdam, van f 2.50 op f 5.
Jb. Jansen, Amsterdam, van f 2.50 op f 5.
Prof. Mr. Ph. Kleintjes, Amsterdam, van f 2.50 op f 5.
W. C. Koldewijn, Amsterdam, van f 2.50 op f 5.
J. Kouwenaar, Amsterdam, van f 2.50 op f 5.
Hidde Meekhof, Amsterdam, van f 2.50 op f 5.
B. J. Ouendag, Amsterdam, van f 2.50 op f 5.
Mej. A. Paardekooper, Amsterdam, van f 2.50 op f 5.
O. Z. van Sandick, Amsterdam, van f 2.50 op f 5.
Afd. Tropische Hygiëne van het Koloniaal Instituut Amsterdam, van f 2.50 op f 5.

Afschrijven:

Mej. A. Bosch, Breda, St. Elisabethgasthuis, Leuvense Mr. F. F. Beukema, Groningen, Ubbo Emmijussingel

Adresveranderingen:

- W. de Vries, Onderwijzer Muloschool, van: Heemstede naar: Semarang.
- Mej. Joh. van der Schuyt, van: Utrecht, Catharingsingel 10, naar: Huize „Westhof”, Vredenburgweg 82 te Rijswijk (Z.-H.), f 5.
- E. M. Marcella, Gep. Kolonel-tit. der Genie N.-I. L., van Nijmegen, Pontanusstraat 2, naar: Arnhem, Nieuw Plein 9, f 5.
- Mej. A. B. Gransberg, Rotterdam, van: Westersingel 20b naar: Westerstraat 25b.
- Ch. F. H. Dumont, Leeraar M. O., Den Haag, naar: Hotel Pomona, Molenstraat 53, f 5.
- J. A. van Delden, van het Buitenland terug naar: Den Haag, p/a H. A. Bosschaart, de Carpentierstr. 79.
- J. Drost, Deventer, van: Parkweg 2 naar: Parkweg 10.
- M. A. van der Sprong, oud-Insp. P. en T., van: Brussel, Rue du Trône 98, naar: Hotel-Pension „Aurore”, Promenadeplatz te Merano.
- E. Mantingh, Onderluitenant Artillerie N.-I. L., van Weltevreden, Senen 8, naar: Hilversum, Irisstr., f 5.
- H. J. Broersma, Burgerl. Ambt. P. W., Bandoeng, van Pyrotechnische Werkplaats naar: Nieuw Merdika.
- A. R. Boele, Ass.-Res., naar: Toeal (Kei-eilanden).
- Mevr. M. C. van Erpers Royards geb. Bakhuizen v. Brink, naar: Padang Boelen, Deli.
- J. Fabriek, Sergeant, naar: 12e Bat. Inf. 2e Comp. Meester-Cornelis.
- B. H. J. van Kerkhoff, Gezaghebber B. B., van: Plein 10, naar: Martapoera.
- Mr. N. Koers, Advocaat, naar: Medan.
- J. H. Stalius Muller, Controleur B. B., van: Sibolga, naar: Baros.
- E. Tacoma, Controleur B. B., van: Batjan naar: Ternate.

Alphabetische opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen over verschillende onderwerpen.

- Mejuffr. A. M. EIGENHUIS, van Boetzelaerlaan 181. Lessen L. O. in alle vakken en Wiskunde lagere klasse H. B. S.
- L. Ch. A. FONTEIJN, Frederik Hendriklaan 104, Den Haag. — Maleisch en Javaansch in geheel omvang.
- J. ISRAEL, oud-adjt., Translateur v. d. Javaansche taal Soestdijk. — Javaansch. — Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.
- A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren 's-Graveland.
- Mr. E. RIJKE, oud Ind. recht. ambt., Witte Singel 46, Leiden. — Ned. Ind. Wetb. — Adatrecht. — Staatsinstellingen v. Ned. O. en W. Indië. — Javaansch. — Maleisch. — Maleisch-Indonesisch.
- M. C. ROUVEROY VAN NIEWAAL, Adelheidstraat 7, Den Haag. — Maleisch in den dagelijkschen omgang.
- J. J. F. SCHREUEL, gepens. Ass.-Res., Vogelkroesstraat Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.
- JOS. SUYS, Candidaat-Notaris, Leeraar M. O. opleiding groen klein notarisexamen, repeteert burger- en handelsrecht, van Boetzelaerlaan 174, Den Haag.
- J. H. C. VERMEER, oud-officier, Antonie Duyckstraat. — Correspondentiebureau voor moderne en Maleische talen, lessen in Maleische omgangstaal en wiskunde.
- P. D. VISSER, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. Maleisch (grammatica, correspondentie, omgangstaal) Wiskunde.
- A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. Javaansch. — Maleisch.

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

PAUL J. JACOBS
2de Sweelinckstr 73a, h. 2de v. Blankenburgstr.
DEN HAAG

Horloges, Klokken, Pendules, Carillons, enz.
GESORTEERDE JAPAN- EN CHINA-AFDEELING
Atelier voor alle Reparatiën
Export naar Oost- en West-Indië.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 2de SCHUIJTSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG
 Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
 Noordwal 4, Tel. 2461
 Filiaal: ARNHEM
 Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1,50, noenmaal f 0,75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Serie I.
- No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 - No. 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
 - No. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 - No. 4. Sarikat-Islam.
 - No. 5. De Sufkernijverheid in Nederlandsch-Indië.
 - No. 6. De afschaffing van de laatste heereindensten op Java.
 - No. 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 - No. 8. De Europeesche vrouw in Indië.
 - No. 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 - No. 10. Over de Kolonie Suriname.

- Serie II.
- No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 - No. 2. Het Javaansch toneel.
 - No. 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 - No. 4. De thee-cultuur op Java.
 - No. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 - No. 6. Een doode taal in Indië.
 - No. 7. De inlandesche dorpsgemeenschap op Java.
 - No. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 - No. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 - No. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

- Serie III.
- No. 1. Over Ball en zijne bewoners.
 - No. 2. Bevoeling in Nederlandsch-Indië.
 - No. 3. Kinderinvaliteit in Nederlandsch-Indië.
 - No. 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.
- N.B. Beleeft verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

- No. 5. Nederlanders in Indië.
- No. 6. Het Nederlandsch-Indisch Volkserodietwezen.
- No. 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
- No. 8. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (zetel Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

FRANÇOIS BLOM'S
MODERNE KOOKKUNST



Het uitgebreidste Kookboek Geb. in linnen Stempelband
f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

N.V. GOGARN'S
MEUBILEER. MIJ.
MEUBELEN
BETIMMERINGEN
BEHANGERIJ
STOFFEERDERIJ
 DEN HAAG ROTTERDAM
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND 13
 TELEFOON H. 1076 TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM
Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa
 Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM.



Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS

's-GRAVENHAGE - SOERABAYA

Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. M. 1403

Wendt U voor

Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren, Stemmen en Transporteeren

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het **meest bekende adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GIJ

Dames of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

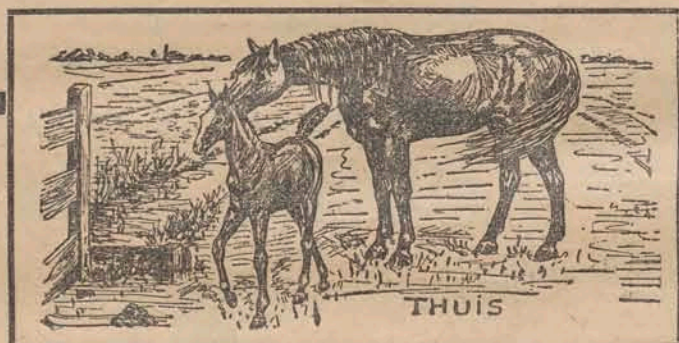
Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947

DEN HAAG

De prijs wordt steeds **VOORUIT** bepaald.

BESCHIKBAAR.



De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

Draverijen, Rensport, Concours-Hippique, Fokkerij, Hoefbeslag, enz.

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar, desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen dit jaar te houden op Duindigt.

Afzonderlijke nummers 20 cent

Uitgave: N.V. Drukkerij ten Hagen, Nobelstr. 20, Den Haag

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

VOOR DE SLAAPKAMER

BRENGEN WIJ ALLES

IN QUAL. MATIG IN PRIJS

BESCHIKBAAR.

Magazijn „NEDERLAND”

KATTENBURG & Co.

AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM

ROTTERDAM

Uitrustingen

voor de Tropen

Op aanvraag toezending van catalogus

Onze reizigers zijn door het geheele land te ontbieden.



VERHUIZINGEN PER

Auto-Tapissières

H. VAN DEN BOLD

APELDOORN :: TELEF. No. 273

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg